

საღიშეთვე

№ 42 სექტემბერი– ოქტომბერი 2015 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

გილოცავთ ყურბან ბაირამს

მშვიდობა და მისი
მნიშვნელობა

ყურბან ბაირამი

თევზიდი

რწმენის დოგმატიკის
როლი რელიგიაში

წინასიტყვაობა

ძვირფასო მკითხველო!

ძვირფასო მკითხველო! როგორც ვიცით, სიცოცხლე ადამიანისთვის ბოძებული უმნიშვნელოვანესი ღვთიური წყალობაა. სუნთქავ, ლაპარაკობ, გესმის, ხედავ, გრძნობ და ასე შემდეგ - ნიშნავს, რომ ეს ყველაფერი შეუფასებელია და დიადი ღმერთი მათ სანაცვლოდ მხოლოდ მაღლიერებას, მის ცნობას, ბრძანებებზე მორჩილებასა და აკრძალულებისგან განდგომას მოითხოვს. დიადი გამჩენი ამ ყველაფერს მაშინ ავალეს ადამიანს, თუკი ის გონიერია, კეთილსა და ბოროტს ერთმანეთისგან განარჩევს, ესმის პასუხისმგებლობისა და არ არის უნარშეზღუდული.

მაშ ასე, გონიერი ადამიანი, რომელიც ამ ყველაფერს ითვალისწინებს და საკუთარი ვალდებულებების ესმის, ყველა იმ ვალდებულებას ასრულებს, რისი უნარიც შესწევს. რა თქმა უნდა, ის იმ მიზნით მოქმედებს, რომ უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილება მოიპოვოს. გამომდინარე აქედან, უახლოეს დღეებში მატერიალურად შეძლებული მორწმუნეები უზენაესი ალლაჰისადმი მორჩილებას კიდევ ერთხელ გამოავლენენ, მისი კმაყოფილების მოპოვების მიზნით, ჰაჯობაზე გაემგზავრებიან, წმინდა ადგილებს მოილოცავენ და ყურბანს დაკლავენ. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ყურბანს არა მარტო ჰაჯობაზე მყოფები, არამედ ყველა მორწმუნე დაკლავს, ვისი მატერიალური სიმდიდრეც, ძირითადი მოთხოვნილებისა და ვალების გარდა, 80,18 გრ ოქროთი მისი ღირებულების ფულით ან ქონებით განისაზღვრება.

ძვირფასო მუსლიმებო, გილოცავთ ამ მნიშვნელოვან დღესასწაულს - ყურბან ბაირამს! დიადმა გამჩენმა ყველა ადამიანს მისცეს პირველ რიგში მტკიცე რწმენა და ჯანმრთელობა, მშვიდობა ყოფილიყოს სამყაროში, დასრულებულიყოს მტრობა, შური და გაუტანლობა, თითოეულ ადამიანს საუკეთესო პირობებში ეცხოვროს, დედამიწაზე მხოლოდ ადამიანთა შორის სიყვარულსა და თანადგომას ეზეიმოს!

ბეგლარ ქაშაშიძე
საქართველოს მუფთი

მშვიდობა და მისი მნიშვნელობა

წმინდა ყურანში სიტყვა „მშვიდობის“ მნიშვნელობა „სულჰ ან სელმ“ სიტყვებით არის გამოხატული. სიტყვა „სულჰის“ ტერმინოლოგიური მნიშვნელობა კი ასეთია: მშვიდობიანი ყოფა, ორ მხარეს შორის აყალმაყალისა და უთანხმოების აღკვეთისთვის ზრუნვა. აგრეთვე სიტყვა „სელმ“ შერიგებას, მშვიდობის დამყარებას ნიშნავს. ორივე გამოთქმა, წმინდა ყურანში ბევრჯერ არის გამოყენებული.

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! შედით სრულად მორჩილებაში (ისლამი) და არ გაჰყვეთ ეშმაკის კვალს, რამეთუ იგი ცხადი მტერია თქვენი!“

თუ მაინც წაბორძიკდით მას მერე, რაც ზემოგვევლინათ ცხადი მონმობანი, იცოდეთ, რომ ალლაჰი ძლევა მოსილია, ბრძენია. (სურა ბაყარა 208-209)

წმინდა ყურანის ცნობილი განმმარტავი ელმალელი ჰამდი იაზირი ზემოთ მოცემულ აიათს შემდეგნაირად ხსნის: ო, თქვენ, ვინც ირწმუნეთ! თითოეული თქვენგანი, სრული მორჩილებითა და ქონებით მშვიდობიანი და უსაფრთხო იყავით. სრულფასოვანი მუსლიმები იყავით. ეშმაკის ფეხის ხმას ნუ აჰყვებით, ურწმუნოებისა და გზასაცდენილი პიროვნებების სიტყვებს ყურადღება არ მიაქციოთ. მოლაღატე, განხეთქილების ჩამომგდებ ეშმაკის გზას ნუ მიმართავთ. ვინაიდან ის - ეშმაკი თქვენი დაუძინებელი მტერია.

გამომდინარე აქედან, მორწმუნეებს მიმართავს: უზენაესი ალლაჰის ბრძანებით, მისი მორჩილებით, იმდენად მონესრიგებული და კეთილმონწყობილი ისლამის სამშობლო შექმენით, რომ თქვენ შორის ღალატის, აყალმაყალის, გაუგებრობის, ერთმანეთის

ჩაგვრის, უკუღმართობის, ალლაჰის მონა-მასხურების უფლებების შელახვის და მოკლედ, უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების სანაღმდეგო მოქმედების ნიშანწყალიც რომ არ იყოს. უსაფრთხოდ, ურთიერთ-სიყვარულით, თავისუფლად და სრული სიმშვიდით ყველა თქვენგანი თავიანთი სამსახურით იყოს დაკავებული. ყველამ მომავლისა და საიქიოსკენ სიხარულით იაროს. ნურავის მისცემენ საშუალებას, რომ ასეთ წყობას ხელი შეუშალოს. თუკი, მას შემდეგ, როცა თქვენთან უზენაესი ალლაჰის შთამაგონებელი მტკიცებულებები მოაღწევს და მიუხედავად ამისა, მშვიდობასა და უსაფრთხოებას თქვენ ზურგს შეაქცევთ, იცოდეთ, რომ უზენაესი ალლაჰი ბრძენთა ბრძენია, მისი ძალა ყოვლისმომცველია. არ არსებობს მისი მსგავსი, ის დაუმარცხებელი და განუსაზღვრელი ძალის მფლობელია. მისი კანონის წინააღმდეგ გამოსვლა შეუძლებელია. იგი იქმნ იმას, რასაც ინებებს. ბრძანებს და უმაღ იქნება. ყოველივე ამასთან ერთად, ის სიბრძნის მფლობელია. რასაც აკეთებს მთელი სიბრძნითა და საუკეთესოდ იქმს. ადამიანთა მშვიდი ცხოვრება, აგრეთვე, საზოგადოების ისლამის წესრიგით ცხოვრებაც მისი სიბრძნის ნაწილია. უზენაესი ალლაჰი, იმ ცოდვილების ნამოქმედარს დაუსჯელად არ დატოვებს. ვინც მის წინააღმდეგ ამხედრდება, სატანისეულ გზებს მიმართავს, ჭეშმარიტების გზიდან გადაუხევს და თევზიღის, (მონოთეიზმის)

კანონების შეცვლას შეეცდება. ასეთ ადამიანებს შესაბამის უბედურებას დაატყვის თავს. თუკი გააჭიანურებს ან გარკვეულ დრომდე გადაავადებს, ესეც მისი სიბრძნის ნაწილია. სხვა აიათში კი ნათქვამია: **სულჰი მშვიდობა (ყოველთვის) საუკეთესოა. (სურა ნისა აიათი 128)**

როგორც ზემოთ ხსენებულ აიათებში ჩანს, უზენაეს ალლაჰის ნებაა, რომ ადამიანებმა მშვიდად და ძმურად იცხოვრონ. გამომდინარე აქედან, ის ძმური ცხოვრებისთვის ზიანის მიყენების ყოველგვარ ინტრიგულ საქციელს კრძალავს. ამ საკითხთან დაკავშირებით წმინდა ყურანში ნათქვამია: **„გეკითხებიან შენ ნადავლის თაობაზე, უპასუხე: ნადავლი ალლაჰისა და შუამავლისაა. მაშ, გეშინოდეთ ალლაჰისა და გამოასწორეთ თქვენ შორის არსებული; ჰმორჩილებდეთ ალლაჰსა და შუამავალსა მისსა, თუკი ხართ მორწმუნენი“** (სურა ენფალი, აიათი 1)

წმინდა შუამავალი ბრძანებს: **„მორწმუნის შეურაცხყოფა ნიშნავს იტვირთო ცოდვა, ხოლო მის წინააღმდეგ ბრძოლა ურწმუნოების ტოლფასია“.**

მაშასადამე, თუკი ორ მუსლიმ ჯგუფს შორის გაუგებრობას ან ჩხუბს ექნება ადგილი, მეორე მხარე მაყურებლის როლში ვერ გაჩერდება, მან მათ შესარიგებლად ყველაფერი უნდა გააკეთოს. თავდამსხმელი სი-

მართლის გზაზე უნდა დააყენოს და ორივე მხარეს შორის მშვიდობის დასამყარებლად სამართლიანი ნაბიჯი უნდა გადადგას.

გამომდინარე აქედან, ისე როგორც შეიძლება სკანდალური ორი მხარე იყოს, ორი ოჯახი, ორი გვარი, ორი ტომი, ორი ქალაქი, ასევე შესაძლებელია იყოს ორი დამოუკიდებელი ქვეყანა.

იმისათვის, რომ ქვეყანამ მშვიდობა დაამყაროს, საჭიროა ქვეყანა იყოს სათანადოდ ძლიერი. იმისათვის, რომ სახელმწიფომ საშინაო და საგარეო მტრების წინააღმდეგ გამოვიდეს უნდა იყოს ძლიერი. ქვეყანა, რომელსაც თავისთვის საკმარისი ძალა არ გააჩნია, იგი როგორც საშინაო ასევე საგარეო თავდასხმების ობიექტად იქცევა.

გამომდინარე აქედან, მუსლიმმა ადამიანმა უნდა გამოიჩინოს მახვილგონიერულობა და მშვიდობის დასამყარებლად ყველა ადეკვატური ნაბიჯი გადადგას. ადამიანისთვის ყველაზე მთავარი მშვიდობა ოჯახში იწყება, თუკი პიროვნებას საკუთარ ოჯახში არ აქვს სიმშვიდე მისთვის სხვა მხრივ მას ფასი ვერ ექნება. მაშინ როდესაც, ალლაჰის შუამავალმა ისლამის აშკარად ქადაგება დაიწყო, პირველ რიგში ოჯახის წევრებს, კერძოდ მეუღლეს -ძვირფას ხატიჯეს აუხსნა ისლამი.

ზოგიერთ ადამიანს მშვიდობა, დამცირებად, სისუსტედ და უმართავობად მიაჩნიათ. ისლამში მშვიდობის გაგებას სულაც

არ არის მსგავს საკითხთან კავშირი.

მშვიდობა თითოეული ადამიანისთვის, ძალიან მნიშვნელოვანია. ოჯახის, სოფლის, ქალაქისა და ქვეყნის წინსვლა, წარმატება და აღორძინება, მხოლოდ მშვიდობით და სამართლიანობით მიიღწევა. ისე, როგორც ქვეყნიერებას წყალობად მოვლენილი შუამავალი მუჰამედი სანიმუშო პიროვნება იყო, როგორც მშვიდობის, სამართლიანობის, სინდისისა და ზნეობის განსახიერებას წარმოადგენდა, ასევე ყველა მუსლიმმა წმინდა მუჰამედის მიერ ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში დანატოვარი მაგალითით უნდა იცხოვროს და საზოგადოებას საყვარელ, დაფასებულ და პატივსაცემ პიროვნებად ევლინებოდეს.

მაშ ასე, დღეს მსოფლიოს ყველაზე მეტად მშვიდობა სჭირდება, დაპირისპირება და გაუტანლობა ქვეყნის უკუსვლის, უდანაშაულო ადამიანების უსამართლოდ განადგურების საბაზი ხდება. რაც შედეგად დატოვებს სიღარიბეს, გაჭირვებას, უამრავ ობოლს, ქვრივსა და მარჩენალდაკარგულს.

დაე, მშვიდობა ყოფილიყოს ქვეყანასა ზედა და ყველას გვეცხოვროს მშვიდობიან, გაბრწყინებულ, სამართლიან და კაცთმო-

გულა გოგიტიძე

ყურბან ბაირამი

„უსათუოდ ვერ მიაღწევს ალლაჰთან ხორცნი შესაწირისა და ვერც სისხლნი მისი. მაგრამ მიუვა მას მხოლოდ თქვენი ღვთის-მოშიშობა. ასე დაგიმორჩილათ მან ისინი თქვენ, რათა ადიდოთ ალლაჰი იმისთვის, რომ დაგაყენათ სწორ გზაზე. მაშ, ახარე სიკეთისმქმნელთ“! (სურა ჰაჯი, აიათი 36/37)

სიტყვა „ყურბანის“ არაბული შესატყვისი „عيد الأضحي“ ლიდელ ედჰაა“, ის ისლამური კალენდარის მიხედვით ზილჰიჯჯეს თვის მეათე დღიდან იწყება და ოთხი დღე გრძელდება. ზილჰიჯჯეს თვის მეათე, მეთერთმეტე და მეთორმეტე დღეებს „ეიიამი ნაჰრს“ (ყურბანის დაკვლის დღეები), ხოლო ზილჰიჯჯეს თვის მეცხრე დღეს „არეფეს“ უწოდებენ. ყურბან ბაირამის დღეებს უკავშირდება ქალაქ მექაში ჰაჯობის მოლოცვის დროც.

გამომდინარე იქედან, რომ ისლამური კალენდარი მთვარის კალენდარით სარგებლობს, ხოლო წლები მზის კალენდარზე დაყრდნობით წინ მიიწევს, მთვარის კალენდარული წელი 11-12 დღით ნაკლებია. ამიტომაც ყურბან ბაირამი ყოველ წელიწადს 11-12 დღით ადრე დგება. დაახლოებით

33 წლის განმავლობაში ყურბან ბაირამის დღეები გასული წლების თარიღზე მოდის. ისლამურ სამყაროში ყურბანის დაკვლის ვალდებულება პირველად ჰიჯრეთის მეორე წელს, შუქმოფენილ ქალაქ მედინაში იქნა გამოცხადებული.

სიტყვა „ყურბანის“ ტერმინოლოგიური განმარტება

სიტყვა „ყურბანი“ დაახლოებას ნიშნავს, მისი, როგორც რელიგიური ტერმინის მნიშვნელობა ასეთია: უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებისა და ღვთისმსახურების მიზნით, კონკრეტული პირობების მატარებელი ცხოველის, ყურბან ბაირამის დღეებში, წესების დაცვით დაკვლა. თუკი წმინდა ყურანში მოთხრობილ შუამავალ

იბრაჰიმისა და მისი ვაჟიშვილის ისტორიას დავაკვირდებით, დავინახავთ, რომ ყურბანს უფრო ვრცელი მნიშვნელობა აქვს. ყოველივე ეს ნათელს ხდის, რომ ადამიანი თავისი მორჩილებითა და მაღლიერებით ღვთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად ხელთარსებულ ყველაფერს გაიღებს.

ნმინდა ყურანში სურა ჰაჯის 36/37 აიათები ისლამის რელიგიაში არსებულ ყურბანის ღვთისმსახურებას ასე განმარტავს:

„უსათუოდ ვერ მიაღწევს ალლაჰთან ხორცნი შესაწირისა და ვერც სისხლნი მისი. მაგრამ მიუვა მას მხოლოდ თქვენი ღვთისმოშიშობა. ასე დაგიმორჩილათ მან ისინი თქვენ, რათა ადიდოთ ალლაჰი იმისთვის, რომ დაგაყენათ სწორ გზაზე. მაშ, ახარე სიკეთისმქმნელთ“!

ყურბანის შეწირვის ღვთისმსახურება თითქმის ყველა ზეციურ რელიგიებში არსებობს, რასაც ნმინდა ყურანი ადასტურებს. **„ყოველი თემისთვის ჩვენ დავადგინეთ მსხვერპლშეწირვის ადგილი, რათა მათ ახსენონ ალლაჰის სახელი საქონელზე, რომელიც მან უბოძა“.** (სურა ჰაჯი, აიათი 34) ასევე პირველი ყურბანის ისტორიაც ყურანშია გაცხადებული. როგორც ვიცით, ნმინდა ადამის ვაჟიშვილებმა უზენაეს ალლაჰს მსხვერპლი შესწირეს, თუმცა აბელის ყურბანი -მსხვერპლი მიღებული იქნა, ხოლო ყაენის -არა.

ყურანში ვკითხულობთ:

„...ოდესღაც, მსხვერპლი შეწირეს ორივემ და შეწყნარებულ იქმნა ერთისაგან და არ იქნა შეწყნარებული მეორისაგან...“ (სურა მაიდე, აიათი 27)

პირველი შუამავლის ნმინდა ადამის დროს დანყებული ყურბანის ღვთისმსახურებამ საუკუნეების განმავლობაში იბრაჰიმ შუამავლამდე მოაღწია, ხოლო იბრაჰიმ და ისმაილ შუამავლის დროს იგი ჰაჯობის რიტუალის სუნნეტად დანესდა. ამის შემდეგ ისევ გამოიარა საუკუნეები და ნმინდა მუჰამმედ შუამავლამდე მოაღწია, როგორც ჰაჯობის დროს შესასრულებელი სუნნეთი. მას შემდეგ კი ყურბანის ღვთისმსახურება არა მარტო ჰაჯობის რიტუალის, არამედ სრულიად ისლამური სამყაროსთვის ვალდებულებად დადგინდა.

ყურბანის ღვთისმსახურების ისტორია ქვევიდან ზევით მიიწევს და მისი მნიშვნელობა უფრო ფართოვდება. მაშ ასე, ყურბანის ღვთისმსახურება თავდაპირველად მხოლოდ შეპირებით ხასიათს ატარებდა, შემდეგ სავალდებულო სახე მიიღო, ხოლო ბოლოს მან შეძლებული მორწმუნისთვის აუცილებლობის ფორმა შეიძინა. აბელისა და ყაენის მიერ ყურბანის შეწირვის ისტორია გვახსენებს, რომ თავდაპირველად ყურბანი შეპირებითი ხასიათის იყო.

შუამავალი იბრაჰიმი კი, როდესაც

მორწმუნეებს ჰაჯობისკენ მოუხმობდა, მათ „ჰედიი ყურბნის“ (ეს არის ყურბანი, რომელიც ჰაჯობისა და უმრას დროს დაიკვლება) დაკვლას უბრძანებდა.

წმინდა ყურანში ვკითხულობთ!

„აი, მივუთითეთ იბრაჰიმს ადგილი სახლისა (ქააბა): არ გამიხადო არავინ მოზიარედ და წმინდად შეინახე ჩემი სახლი მათთვის, ვინც გარს შემოუვლის: ფეხზე მდგომი, წელში მოხრილი თუ სეჯდეს აღმსრულებელი!

აუნყე ხალხს ჰაჯის შესახებ და მოვლენ ისინი შენთან ფეხით და ჩქარმავალი აქლემებით ქვეყნის შორეული მხარეებიდანაც!

დაე, დამოწმონ მათ ის, რასაც სარგებელი მოაქვს მათთვის და ახსენონ ალლაჰის სახელი პირუტყვზე და-ნიშნულ დღეს, რომელიც მან სარჩოდ უბოძა. ჭამეთ მისგან და უწყალობეთ გაჭირვებულ ღატაკებს!“ (სურა ჰაჯი, აიათი 26/28)

რაც შეეხება მედინას პერიოდს, ჰიჯრეთის მეორე წელს, ყურბანი ზეგარდმოვლენილი წმინდა აიათის საფუძველზე ყველა მატერიალურად შეძლებულ პიროვნებაზე სავალდებულო გახდა.

შეპირებული ყურბნის ისტორიული საფუძველი

წმინდა ყურანში ყაენისა და აბელის მიერ უზენაეს ალლაჰზე ყურბნის შეწირვის ისტორია საკმაოდ დეტალურად არის ახსნილი.

„და ჭეშმარიტად, ნაუკითხე შენ მაგათ ამბავი ადამის ორი ვაჟისა. ოდესღაც, მსხვერპლი შეწირეს ორივემ და შეწყნარებულ იქმნა ერთისაგან და არ იქნა შეწყნარებული მეორისაგან... და თქვა მან: „მე მოგკლავ შენ უსათუოდ!“ უპასუხა: „ალლაჰი მხოლოდ ღვთისმოსიშთაგანს შეინყნარებს.“

ყურანის განმმარტებელთა გადმოცემით, ყაენი და აბელი ძმები იყვნენ, რომელთაგან ყაენმა იურჩა ღვთიური იმ დოგმის წინაშე, რომელიც ქორწინების შესახებ იყო

დადგენილი. მაშინ ყაენმა თქვა, შევწიროთ დიად გამჩენს შესანიერი, და ვისი შესანიერიც მიღებული იქნება ლამაზ გოგოსთან მან იქორწინოსო. ასეც მოხდა და აბელის შესანიერი მიიღო ღმერთმა, ხოლო ყაენისა - არა. ჩვენამდე მოღწეული ყურანის განმმარტებელთა აზრით, აბელი მეცხოველეობით იყო დაკავებული და მან ვერძი (ყოჩი) შესწირა, ხოლო ყაენი მინათმოქმედებას ეწეოდა, რომელმაც შესაბამისად, ერთი კონა მოსავალი დადო შესანიერად. გამომდინარე აქედან, კაცობრიობისა და ისლამის ისტორიაში პირველი შესანიერი „შეპირებული ყურბანია“, რომელიც სათავეს ყაენისა და აბელის დროიდან იღებს.

ყურბანი წმინდა იბრაჰიმ შუამავლის სუნნეთია:

სურა საფფათის, 100/111-ე აიათებში ნაბრძანებია:

ღმერთო ჩემო, მიბოძე მე (შვილი) კეთილთაგან! სწორედ მაშინ ვახარეთ მას ძე (ისმაილი) მორჩილი. როცა მიაღწია მასთან ერთად სეირნობის ასაკს, უთხრა: „შვილო ჩემო, შეჭველად, სიზმარში ვიხილე, რომ მსხვერპლად გწირავდი. მაშ, გაიაზრე, აბა რას ჭკრეტ?“ მიუგო: „მამაჩემო! ჰქმენ რაც გებრძანა. მე მიხილავ მომთმენთაგან, თუ იქნება ნება ალლაჰისა!“ როცა ორივე დამორჩილდა და მას შუბლი დაადებინა ძირს, მაშინ ვუხმეთ: ჰეი, იბრაჰიმ! „უთუოდ, ერთგულება გამოიჩინე სიზმართან მიმართებაში“. შეჭველად, ჩვენ ასე მივუზღავთ კეთილისმქმნელთ! შეჭველად, ეს ცხადი გამოცდაა! და გამოსასყიდად ვუბოძეთ მას უდიდესი შესანიერი. და დავტოვეთ სახელი მისი მომდევნო თაობებში. სალამი იყოს იბრაჰიმსა ზედა! სწორედ ასე მივუზღავთ სიკეთის მქმნელთ! შეჭველად, იგი ჩვენი მორწმუნე მსახურთაგანი იყო.

როდესაც ვამბობთ, რომ ყურბანი წმინდა იბრაჰიმის სუნნეთია, აქ არ არის საუბარი ისლამის სამართლებრივ (ფიქიჰ) ტერმინზე, სიტყვა „სუნნეთის“ მნიშვნელობიდან გამომდინარე, ნიშნავს „გზას, მოქმედ გზას, და შეიძლება მას ტრადიციაც ეწოდოს.

წმინდა იბრაჰიმის წინამორბედ შუამავლე-ბის დროსაც ყურბნის შეწირვის ერთ ან რამდენიმე მოვლენას ჰქონია ადგილი, თუმცა შუამავალი იბრაჰიმი ყოველწლიურად ჰაჯობის დროს ყურბანს კლავდა და სხვებსაც მოუწოდებდა. სწორედ ამან განაპირობა, რომ იგი უწყვეტად შესრულებულ ქმედებად იქცა და სუნნეთის სახე მიიღო. რაც შეეხება წმინდა იბრაჰიმის მიერ ნანახ სიზმარს, რომელიც მან ისე შეიცნო, როგორც ღვთის ბრძანება და მისი სისრულეში მოყვანა სცადა.

როდესაც ისმაილი ყურბნად შეწირვას გადარჩა, ეს მოვლენა წმინდა იბრაჰიმმა იზეიმა და შვილის დაკვლის სა-
ნ ა ც ვ ლ ო დ
ღვთის მიერ
ბოძებული
ყ უ რ ბ ა ნ ი
(ვ ე რ ძ ი)
შესწირა.
ა ლ ლ ა ჰ ი ს
შუამავალი
მუჰამმედი
ბრძანებს:

**„ყ უ რ ბ ა ნ ი
დაკალით, რადგან
ყურბანის დაკვლა თქვე-
ნი წინაპრის - წმინდა იბრაჰი-
მის სუნნეთია“ (იბნი მაჯჟე, ედაჰი, 3.)**

როდესაც ალლაჰის შუამავალი მექა-დან მედინაში ჰიჯრით გადავიდა, მეორე წელს, ყურბან ბაირამის ლოცვასთან ერთად, ყურბნის დაკვლა სავალდებულოდ დადგინდა. იმ პერიოდში მედინელებს ორი ბაირამი ჰქონდათ, რომელსაც ზარ-ზეიმი-თა და ცეკვა თამაშით აღნიშავდნენ. მან იკითხა, ამ დღეების მნიშვნელობა რას უკავშირდებოდა. უპასუხეს: ჩვენ უმეცრეების ხანიდან მოყოლებული ამ დღეებს გართობაში ვატარებდით. მაშინ ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა: *ამ ორი დღის სანაცვლოდ დიად-მა გამჩენმა უფრო სიკეთის მომცემი ორი დღე გინყალობათ. ესენია: „იევმილ ედჰა“ ანუ ყურბნის დღე და „იევმულ ფითრი“ ანუ რამაზნის ბაირამი. (ებუ დავუდი, სალათ 239,245).*

როგორ სრულდება ყურბან ბაირამის ლოცვა?

მათთვის, რომელთათვისაც ჯუმა ნამაზი სავალდებულოა, სადღესასწაულო ნამაზები ვაჯიბს წარმოადგენს. სადღესასწაულო ნამაზი შედგება ორი მუხლისგან და სრულდება ჯამაათით. ამ ნამაზში ეზანი და ყამეთი არ იკითხება. სადღესასწაულო ხუთბე (ქადაგება) არის სუნნეთი და იკითხება ნამაზის შემდეგ.

სადღესასწაულო ნამაზი სხვებისგან იმით განსხვავდება, რომ მასში არის ექვსი დამატებითი თეჰბირი: სამი პირველ მუხლზე და სამიც — მეორეზე.

**- ყურ-
ბან ბაი-
რ ა მ ი ს
ლოცვა.**

გ ა ნ -
ზ რ ა ხ ვ ა :

„განვიზრახე,
ალლაჰის გუ-
ლისთვის, იმამზე
მიყოლით, ყურბან ბაი-
რამის ნამაზის შესრულება“

პირველი მუხლი

1. ჯამაათი რიგებად იმამის უკან დგება. წარმოთქვამენ განზრახვას: „განვიზრახე, ალლაჰის გულისთვის, იმამზე მიყოლით რამაზან ბაირამის ნამაზის შესრულება“.

2. იმამი აღმართავს ხელებს და წარმოთქვამს: „ალლაჰუ ექბერ“, ჯამაათი იმეორებს ამ სიტყვებს, შემდეგ მომლოცველები ხელებს მუცელზე იწყობენ (ქალები — მკერდზე).

3. იმამი და ჯამაათი ჩურჩულით კითხულობენ ვედრება „სუბჰანელლაჰს“. ამის შემდეგ წარმოითქმება სამი დამატებითი თეჰბირი შემდეგნაირად:

პირველი თეჰბირი: იმამი ხმამაღლა (ჯამაათი ჩურჩულით) წარმოთქვამს თეჰბირს „ალლაჰუ ექბერ“, აღმართავს რა ამ

დროს ხელებს (როგორც ტექბირათუ-ლიფტიცახის დროს), შემდეგ ხელებს დაბლა უშვებს. მეორე თექბირი: ხანმოკლე პაუზის შემდეგ, იმამი ამგვარადვე წარმოთქვამს მეორე თექბირს და ხელებს უშვებს. მესამე თექბირი: გააკეთებს რა პაუზას, იმამი წარმოთქვამს მესამე თექბირს და ხელებს აერთებს. ჯამაათი იმამის ყველა მოქმედებას იმეორებს.

4. იმამი ჩურჩულით კითხულობს „ელუ-ზუ ბილაჰი“, ხმამაღლა კითხულობს სურა „ფათიჰას“ და ყურანიდან სხვა სურას. ჯამაათი ამ დროს არაფერს კითხულობს, მხოლოდ იმამს უსმენს.

5. იმამი და ჯამაათი ასრულებენ სე-ჯდეს და რუქულის, რის შემდეგაც დგებიან მეორე მუხლზე და ხელებს მუცელზე ინყობენ

მეორე მუხლი

6. იმამი ჩურჩულით კითხულობს „ბისმილლას“, შემდეგ ხმამაღლა სურა „ფათიჰას“ და სხვა სურას. შემდეგ ისევ, როგორც პირველ მუხლზე, იმამი ხმამაღლა წარმოთქვამს სამ თექბირს „ალლაჰუ ექბერ“, აკეთებს რა პაუზებს მათ შორის. მესამე თექბირის შემდეგ, ხელების შეუერთებლად, ამბობს რა „ალლაჰუ ექბერ“, ასრულებს რუქულსა და სეჯდეს, რის შემდეგაც სრულდება უკანასკნელი ჯდომა.

7. ამ მდგომარეობაში იმამი და ჯამაათი ჩურჩულით თანმიმდევრულად კითხულობენ: „ეთთეჰიიათუს“, „სალავათს“, ვედრება „რაბბენაა აათინაა“. შემდეგ აძლევენ სალამს—თავს აბრუნებენ ჯერ მარჯვნივ, შემდეგ მარცხნივ, რა დროსაც წარმოთქვამენ: „ესსალაამუ ალეიქუმ ვე რაჰმეთულლაჰ“. ნამაზის შემდეგ იმამი კითხულობს ხუთბეს (ქადაგებას)

თეშრიყ თექბირი

ყოველი ფარძი ნამაზის შემდეგ, არაფატიის დღის დღის ნამაზიდან დაწყებული და ყურბან ბაირამის დღესასწაულის მეოთხე დღის იქინდი ნამაზით დამთავრებული, იკი-

თხება თეშრიყ თექბირი:

არაბულად

„ალლაჰუ ექბერ, ალლაჰუ ექბერ, ლა ილააჰე ილლაჰალლაჰუ ალლაჰუ ექბერ, ალლაჰუ ექბერ ვე ლილლაჰილ ჰამდ“.

ალლაჰი უდიდესია, ალლაჰი უდიდესია, არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა, ალლაჰი უდიდესია და ყველა ქება-დიდება მას ეკუთვნის“

ეს თექბირი ითვლება ვაჯიბად, როგორც ჯამაათისთვის, ასევე თითოეული ადამიანისთვის. მამაკაცები კითხულობენ ხმამაღლა, ხოლო ქალები თავისთვის. ვითრი ნამაზის შემდეგ თეშრიყ თექბირი არ იკითხება. თუ ვინმეს ამ დღეებში ნამაზის ვალი ჰქონდა და მის ანაზღაურებას ამ დღეებში აპირებს, მაშინ მათი შესრულების შემდეგ თეშრიყ თექბირს კითხულობს. ხოლო თუ ის მათ ამ დღეების შემდეგ აანაზღაურებს, თეშრიყ თექბირი არ იკითხება.

ქმედებები, რომელთა შესრულება სადღესასწაულო დღეებში სასურველია:

დილით ადრე ადგომა, მთელი სხეულის გულდასმით დაბანა, ყველაზე ლამაზი ტანსაცმლის ჩაცმა. მამაკაცებმა ნელსაცხეblები უნდა იპკურონ და მეჩეთში წავიდნენ. გზაზე თავაზიანები უნდა იყვნენ, ღარიბებს მოწყალება მისცენ, ერთმორწმუნეებს დღესასწაული მიულოცონ. სადღესასწაულო დღეებში მეგობრები და ნათესავები უნდა მოინახულონ, წყენა აპატიონ და წაჩხუბებულები შეარიგონ. გარდა ამისა, გარდაცვლილი ნათესავებისთვის მოწყალება უნდა გასცენ, მათი საფლავები მოინახულონ. უნდა გავითვალისწინოთ, რომ, დღესასწაულებზე ბავშვებს საჩუქრებისა და ახალი ტანსაცმლის შეძენა ძალიან გაახარებთ.

ეს არის ძირითადი ქმედებები, რომლებიც სადღესასწაულო დღეებში უნდა შესრულდეს.

✎ ზემოთ ხაზგაწმენი

ზურგსუკან ლაპარაკი

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნათ! სავსებით მოერიდეთ ჰერეზს, რამეთუ ზოგი პარაული სოფეა. და არ გამოიკვლიოთ ერთიგვარის შეხდომები და არ გაიკლოს ზურგსუკან თქვენგან ზოგმა სხვაში. განა სურს თქვენგან რომელიმეს, რომ მიირთვას სოფისი თაჲისი მკვდარი ქმისა? რა თქმა უნდა პარაიზანთ მას. მაშ, გაშინოდეთ ალლაჲის! უეჭველად, ალლაჲი შეხედოვია, მწყალგაჲია.“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 12)

ჩვენს რელიგიაში დიდი ცოდვებიდან ერთ-ერთი ზურგსუკან ლაპარაკია.

ვილაცის ზურგსუკან მისი ნაკლის თქმა, მოუწონარი თვისებებით სხვისი დახასიათება, ადამიანის ზნეობის, სამსახურის, სიტყვების, რელიგიის, ოჯახისა და ჩაცმულობის შესახებ ვინმეზე ცუდის თქმა, ზურგსუკან ლაპარაკია. ზურგსუკან ლაპარაკი ჩვენ სარწმუნეობაში აკრძალული და მოუწონარია, შუღლის წარმოშობის მიზეზია. ამისათვის ასეთი საქციელისგან

თავი შორს უნდა დავიჭიროთ და მოვერიდოთ.

წმინდა შუამავალი თავის თანამიმდევრებს შეეკითხა: „ზურგსუკან ლაპარაკი რა არის, იცით?“ თანამიმდევრებმა მიუგეს: „ალლაჲმა და მისმა შუამავალმა უფრო უკეთ იციან.“ წმინდა მუჰამედ შუამავალმა ბრძანა: „ზურგსუკან ლაპარაკი - მუსლიმი ძმის მოუწონარი რამეებით გახსენება.“

თანამიმდევარმა ალლაჲის შუამავალს ისევ კითხა:

„მაშინ რას იტყვით, თუკი რაც ვთქვი, ის ნაკლი, მუსლიმ ძმას ახასიათებს?“ . შუამავალმა უპასუხა: „თუ ნათქვამი ნაკლი მუსლიმ ძმას ნამდვილად ახასიათებს, მაშინ გამოდის, რომ მის შესახებ ზურგსუკან ილაპარაკე. თუკი არ ახასიათებს, მაშინ შენ მას ცილი დასწამე.“ (მუსლიმ, ბირრ, 70)

რომელიმე პიროვნების ზურგსუკან ცუდად დახასიათება და აუგად მოხსენიება ჭორობა, რომელსაც ისლამი კატეგორიულად ეწინააღმდეგება.

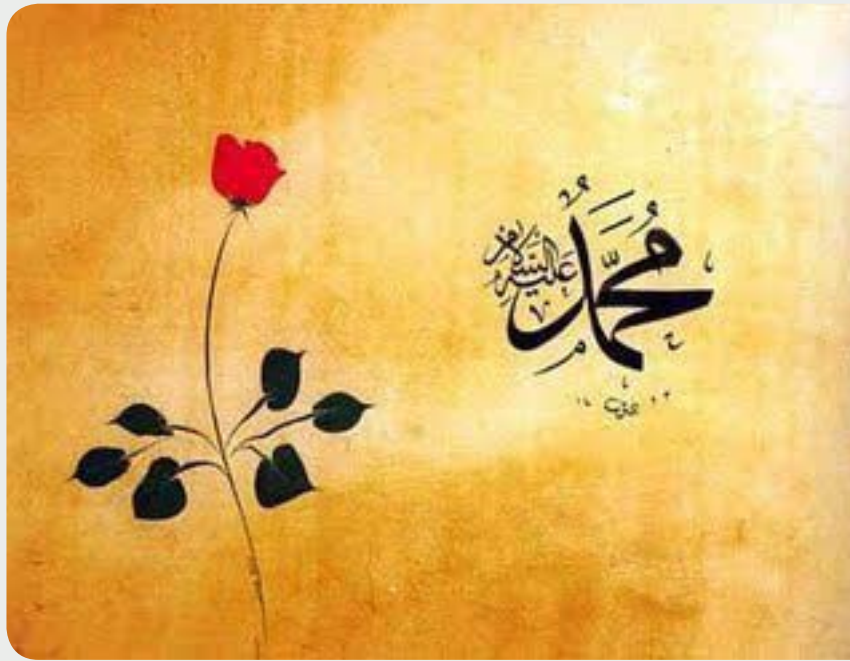
თუკი ერთი პიროვნება მეორეს გაუნაწყენდება, მისი ნაკლოვანებებისა და ცუდი თვისებების ძებნას დაიწყებს, შედეგად კი მის ნაკლოვანებებზე ლაპარაკით გულს დაიმშვიდებს. ასე იძიებს განაწყენებული ადამიანი სხვაზე შურს.

ზურგსუკან მოსაუბრე ადამიანები, საზოგადოების თავშეყრის ადგილებში სხვებს აუგად მოიხსენიებს, სხვებს ნაკლს უგამოუჩხრეკენ, ხოლო თავიანთ თავს უნაკლოდ წარმოაჩენენ.

ამის თემას სუფიან ბინ აბდულლაჰი ასე ხსნის: ერთ დღეს წმინდა მუჰამედ შუამავალს ვკითხე: „მე ჩასაჭიდ საქმეს (ქმედება) მაცნობებ?“ წმინდა მუჰამედ შუამავალმა კი ბრძანა: „წარმოთქვი, ჩემი ღმერთი ალლაჰია! შემდეგ კი მართალი იყავი!“ „ო, შუამავალო! ყველაზე საშიში რა არის?“ წმინდა მუჰამედ შუამავალმა ენა ხელით დაიჭირა და ბრძანა: „აი, ეს არის“. (თირმიზი, ზუჰდ, 61)

ამიტომ ჩვენმა რელიგიამ ზურგსუკან ლაპარაკი და მისი მსგავსი ქცევები აკრძალა. ამის შესახებ უზენაესი ალლაჰი სურა ჰუჯურათის 12-ე აიათში ბრძანებს:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! სავსებით მოერიდეთ ვარაუდს, რამე-

თუ ზოგი ვარაუდი ცოდვაა. და არ გამოიკვლიოთ ერთიმეორის შეცდომები და არ გაკილოს ზურგსუკან თქვენგან ზოგმა სხვები. განა სურს თქვენგან რომელიმეს, რომ მიირთვას ხორცი თავისი მკვდარი ძმისა? რა თქმა უნდა ვერ აიტანთ მას. მაშ, გეშინოდეთ ალლაჰის! უეჭველად, ალლაჰი შემნდობია, მწყალობელია.“

ამ აიათიდან გამომდინარე, ზურგსუკან ლაპარაკი, იმდენად ცუდია რომ, მკვდარი ძმის ხორცის ჭამასთანაა შედარებული. ამიტომ მორწმუნე ფხიზელი უნდა იყოს, უნდა იცოდეს, რომ ამქვეყნად გაკეთებული ქმედებები იმქვეყნად დახვდება და პასუხს აგებს. ჩვენ იმ დღეზე ვლაპარაკობთ, როდესაც ჩვენი ორგანოები ჩვენს ნამოქმედარზე დაგვემონება. ამის შესახებ უზენაესი ალლაჰი ყურანში ბრძანებს:

„უეჭველად, რომელნიც ცილს დასწამებენ პატიოსან მორწმუნე ქალებს, რომლებსაც შეცოდება არც კი გაუვლიათ გულში, დაწყევლილ იქნებიან ამქვეყნიურ და იმქვეყნიურ ცხოვრებაში და მათთვისაა უდიდესი სასჯელი! იმ დღეს მათი ენა, ხელები და ფეხები მათ წინააღმდეგ და-

ამონმებენ იმას, რასაც ისინი სჩადიდნენ!“ (სურა ნური, 23-24)

დიახ, მას ვინც სხვას ცილს დასწამებს, აუცილებლად მიეზღვევა. ზურგსუკან მოლაპარაკეს, ტყუილის მთქმელისა და ცილის დამწამებელის ენა, ხელები და ფეხები ალლაჰის წინაშე მას წინააღმდეგ დაემონმება. ამიტომ რაც უნდა მოხდეს, სხვის შესახებ ზურგსუკან არ უნდა ვილაპარაკოთ, რადგან ეს ჩვევა მკვდარი ძმის ხორცის ჭამაზე უფრო ცუდია. წმინდა მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს:

„როდესაც ცად ავმალდი, ისეთ ტომს შევხდი, რომლებიც, სპილენძის ფრჩხილებით სახესა და მკერდს იკანრავდნენ. ესენი ვინ არიან? - ვკითხე ჯიბრილ ანგელოზს. მან მიპასუხა: ესენი ზურგსუკან სხვისი მოლაპარაკე, ადამიანის ხორცის მჭამელი და მათი ღირსების თავდამსხმელები არიან.“ (ეზუ დავუდ, ედებ, 40)

დღეს ასეთ რამეებს ყურადღებას არ აქცევენ, სხვის ლაპარაკს არაფრად მიიჩნევენ და არ იციან, რომ მოვა დრო და ისინი ძალიან ცუდ მდგომარეობაში აღმოჩნდებიან. ადამიანი, რომელსაც ტყუილად ცილი დასწამეს და მის შესახებ ზურგსუკან ილა-

პარაკეს, პატიების გარეშე თუ მოკვდა, იმქვეყნად მისგან, ანუ მოლაპარაკე ადამიანისგან მაღლს აიღებენ და იმ ადამიანს გადასცემენ, რომელზეც ილაპარაკეს. ამ ადამიანიდან კი ცოდვას აიღებენ და ზურგსუკან მოლაპარაკე ადამიანს გადასცემენ. ამიტომ, ასეთი რამე თუ გავაკეთეთ, იმ ადამიანისგან პატიება უნდა ვითხოვოთ და ცოდვა მოვიანანოთ.

ამ საკითხის შესახებ აიათები და ჰადისები ყურადღებით უნდა წავიკითხოთ, ეს ჩვენთვის გაკვეთილი უნდა იყოს. წმინდა აიშე გადმოგვცემს:

ერთხელ ალლაჰის შუამავალს ვუთხარი: „ალლაჰის შუამავალო, შენთვის დაბალი საფიე საკმარისია?“. მიპასუხა:

„ო, აიშე, შენ ისეთი სიტყვა მითხარი, რომ ზღვის წყალს რომ შეერიოს, ზღვას დააბინძურებს.“ (ეზუ დავუდ, ედებ, 40)

ჰასან ბასრის უთხრეს: „ერთმა შენზე ზურგსუკან ილაპარაკა.“ ჰასან ბასრმა ზურგსუკან მოლაპარაკე ადამიანს ერთი თეფში ხურმა გაუგზავნა და უთხრა: „მომესმა, ჩემთვის მაღლიანი საჩუქარი გამოგიგზავნია და მეც მის ნაცვლად პატარა საჩუქარს გიგზავნი.“

აქედან გამომდინარე, ზურგსუკან საერთოდ არავისზე არ უნდა ვილაპარაკოთ. თუ ვილაპარაკეთ, იმ ადამიანისგან აუცილებლად პატიება უნდა ვითხოვოთ. თუ ის ადამიანი მოკვდა, ან ვერ ვიპოვეთ, მაშინ ალლაჰს უნდა შევეკედლოთ და იმ ადამიანის შესახებ ბევრი მონანიება და ვედრება უნდა გავაკეთოთ.

უზენაესმა ალლაჰმა მიიღოს ჩვენი მონანიება და ვედრებები, საზოგადოება და მუსლიმი ძმები ზურგსუკან ლაპარაკისგან და მისი მსგავსი ცუდი საქციელებისგან დაიცვას!

الله أكبر
الحمد لله
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
والآله الطيبين
الطاهرين

ტყუპი მიძღვრება

თევეჰიდი

თევეჰიდი ალლაჰის უნიკალურობა-სა და ერთადერთობას ნიშნავს. ეს არის იმანის-რწმენის მთავარი ნაწილი, რაც ყურანში მშვენივრად არის ახსნილი: „თქვი: ის, ალლაჰი ერთადერთია! ალლაჰი „სამედი“ (ანუ ის არაფერ-ზეა დამოკიდებული, პირიქით, ყველაფერი მას-ზეა დამოკიდებული)! არ შობილა და არც უშვია (მშობელი არ ყოფილა) და არც არავინ ყოფილა ბადალი მისი (და ვერც იქნება)!“ (სურა იზლასი 112/1-4)

თევეჰიდი რწმენის ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტია. ეს ნიშნავს, რომ ყველაფერი, რაც არსებობს, არის ალლაჰის გაჩენილი. ის ადამიანთათვის ერთადერთი სახელმძღვანელო წყაროა.

თევეჰიდი არის ალლაჰისა და მისი მოლიანი ძალაუფლების რწმენა. ალლაჰი არის ყველაფრის მცოდნე, ყველაზე დიადი და ძლევამოსილი. ის არის მოწყალე, მწყალობელი და ყველას მოყვარული. ის ყოველთვის ჩვენთანაა. ის ჩვენ გვხედავს, მაგრამ ჩვენ მას ვერ ვხედავთ. ის იყო, არის და ყოველთვის იქნება. ის არის პირველი და უკანასკნელი. მას არ ჰყავს არანაირი მოზიარე, ვაჟი ან ქალიშვილი, არ ჰყავს დედა ან მამა. ის გვაძლევს და გვართმევს ჩვენს სიცოცხლეს. სიკვდილის შემდეგ ყველა მასთან იქნება დაბრუნებული.

მუსლიმის პირველი ვალდებულება არის რწმენის გამოცხადება. ამისთვის მან უნდა თქვას და სჯეროდეს გულში: ლაა ილაჰე

مدرس

ილღალლაჰუ მუჰამმედუნ რასულულლაჰ. (არ არსებობს ღვთაება თვინიერ ალლაჰისა და მუჰამმედი არის ალლაჰის შუამავალი). ამ არაბულ ნათქვამს შეჰადეთი ანუ რწმენის აღიარება ჰქვია. არსებობს აღიარების ორი სახე: 1. ლაა ილაჰე ილღალლაჰ. 2. მუჰამმედუნ რასულულლაჰ.

პირველი ნაწილი იყოფა კიდევ ორ ასპექტად: უარყოფითი და დადებითი. ლაა ილაჰე - არის უარყოფითი ასპექტი, ილღალლაჰი კი - დადებითი.

მორწმუნემ პირველ რიგში უნდა გაისუფთაოს გული სხვა ღმერთის არსებობის ფიქრებისგან. მხოლოდ ამის შემდეგ ირწმუნებს ერთადერთი ღმერთის - ალლაჰის არსებობას.

მოდით განვიხილოთ ეს მაგალითში. ვთქვათ ჩვენ გვაქვს მიწის ერთი ნაწილი, რომელიც ბუჩქებითაა სავსე და გვინდა იქ ხორბლის მოყვანა. თუ ჩვენ მას დავთესავთ მიწის განმენდის გარეშე, არ უნდა გვქონდეს იმედი, რომ კარგ მოსავალს მივიღებთ. ანუ რა უნდა გავაკეთოთ? ჩვენ უნდა გავასუფთაოთ მიწა, გავათავისუფლოთ ბუჩქებისგან და მოვამზადოთ ნიადაგი სანამ დავთესთ. სწორედ ამის შემდეგ შეგვიძლია კარგ მოსავალს ველოდოთ.

მოდით, შევადაროთ მიწა ადამიანის გულს. თუ გული ღმერთის არასწორი რწმენით სავ-

სეა, ჩვენ მისგან სარგებელს არ უნდა ველოდოთ. ამიტომ ის სხვა ღმერთის რწმენისგან მთლიანად უნდა განიწმინდოს.

ვრცელ და დიდებულ სამყაროში ყველაფერი თვალნათლივ გვაჩვენებს, რომ არსებობს ერთადერთი გამჩენი და განმკარგველი. როცა ჩვენ ვფიქრობთ სისტემის უნიკალურობასა და სრულყოფილებაზე სამყაროში, ვხედავთ რომ მასში არანაირი დარღვევები არ არსებობს. მზე, მთვარე, გალაქტიკა - მთლიანად ერთადერთ განმკარგველს ემორჩილება. მთელი სამყარო მის კანონებს ემორჩილება. სისტემაში არის აბსოლუტური ჰარმონია. ყველაფერი არის თავის ადგილზე და არაფერი აღარ განვითარდება. ყველაფერი ეს კი ზეძალაუფლების არსებობასა და რეგულაციას თვალნათლივ ამტკიცებს.

სხვა გამჩენი რომ არსებობდეს, პლანეტაზე მაშინ უფრო მეტი ქაოსი იქნებოდა. არც ერთი ინსტიტუტი არ იარსებებს, თუ მას ერთი და იგივე ძალაუფლების მქონე ერთზე მეტი მმართველი ეყოლება. ისევე როგორც მანქანას ვერ ატარებს ერთზე მეტი ადამიანი ერთსა და იმავე დროს.

სამყარო შედგება მრავალი პლანეტისა და ვასკვლავებისგან. მის ყველა კომპონენტს აქვს საერთო საფუძველი და მიზანი, რადგან სამყარო ერთმა აბსოლუტურმა

ძალამ წინასწარგანსაზღვრულად გააჩინა. სამყაროში ყველაფერი ჰარმონიულად მიმდინარეობს, ისევე როგორც ადამიანის ორგანიზმი. ადამიანის კიდურებს სხვადასხვა ფუნქცია აქვს, მაგრამ მთავარი არის ის, რომ წონასწორობა შეინარჩუნოს.

თევზიდის-მონოთეიზმის ეფექტი ადამიანის ცხოვრებაზე

ლა ილაჰე ილალლაჰ ანუ ქელიმეი თევზიდი-ერთმერთიანობის მაღიარებელი სიტყვა ადამიანს ძლიერ ბიძგს აძლევს:

ა. მონოთეისტი ადამიანი სრულებით ალლაჰს სასოებს და ხდება მისი სრული მონა-მორჩილი. ალლაჰმა გააჩინა ყველაფერი, რაც არის დედამიწაზე და ცაში კაცობრიობის სამსახურისთვის. როცა ადამიანი ექცევა ალლაჰის ბრძანებების სამსახურში, მან იცის და აცნობიერებს, რომ ალლაჰმა ყველაფერი მის გამოსაყენებლად და სასარგებლოდ გააჩინა. ყურანი ცხადყოფს, რომ ალლაჰმა გააჩინა ყველაფერი დედამიწასა და ცაში ადამიანების მსახურებისა და კომფორტისთვის. ეს ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ მთლიანად ალლაჰს უნდა ვმორჩილებდეთ.

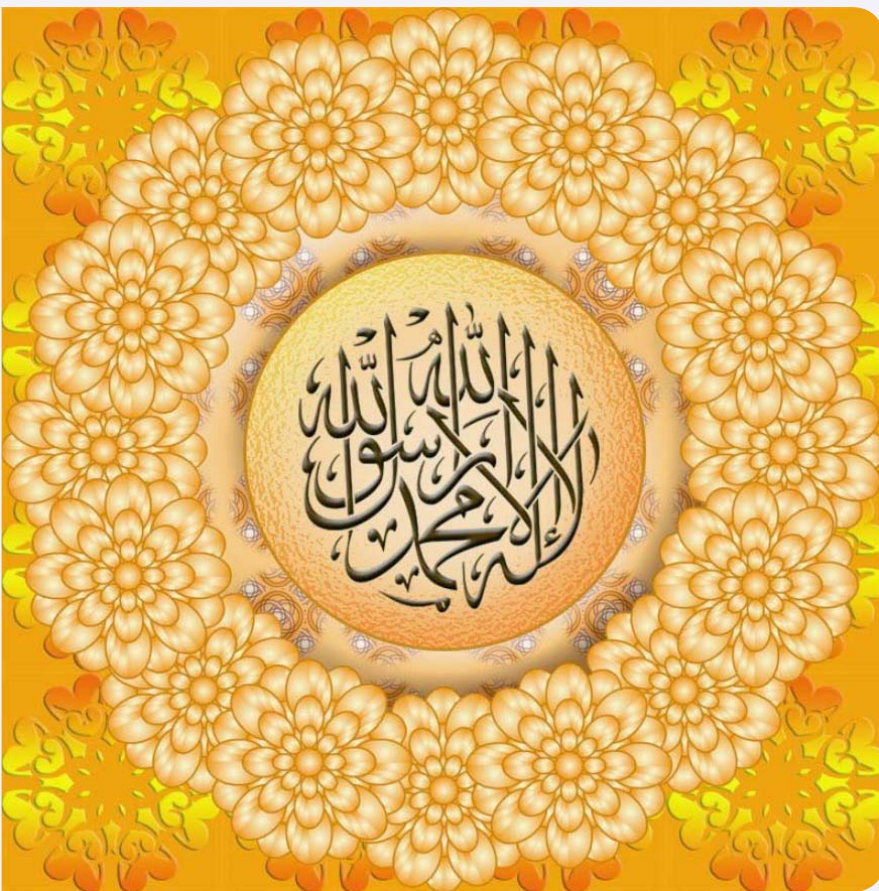
ბ. ის წარმოშობს და ზრდის ადამიანში თვითპატივისცემის მაღალ ხარისხს, თავდაჯერებულობას და კმაყოფილებას. მორწმუნე

ნე ადამიანმა იცის, რომ თავისი საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად ის არაფერზეა დამოკიდებული, გარდა ალლაჰისა. ადამიანს სჯერა, რომ ალლაჰი ერთადერთია, რომელიც ყველას მოთხოვნებს შეუსრულებს და არავის აქვს იმისი ძალა, რომ მას რაიმე ზიანი მიაყენოს. როდის შეუძლია მორწმუნეს იყოს თავდაჯერებული და პატივმოყვარე? ეს შეეძლება მაშინ, როცა მიხვდება, რომ ის არავისზეა დამოკიდებული, გარდა თავისი გამჩენისა. ის არ ჩავარდება ეიფორიაში, რადგან იცის, რომ ალლაჰი წყალობას მოიღებს მასზე, თუ ის ნამდვილად მორჩილებაშია.

გ. რწმენა ადამიანს თავმდაბალსა და მოკრძალებულს ხდის. ის არასდროს არის ამაყი და ქედმაღალი. მას მთლიანად სწამს, რომ ყველაფერი დედამიწაზე ეკუთვნის ალლაჰს და მხოლოდ ის განაგებს ყველაფერს. მან ასევე იცის, რომ რაც არსებობს და რაც ხდება ყველაფერი ალლაჰისგან არის. ამიტომ არანაირი მიზეზი არ არსებობს სიამაყისა და ქედმაღლობისთვის.

დ. თევზიდის რწმენა ადამიანს პასუხისმგებლობით ტვირთავს და შესაბამისად უბიძგებს. მორწმუნემ იცის, რომ ამიერი ბედნიერებისა და იმიერი ნეტარებისთვის გამჩენის ბრძანებებს უნდა დაემორჩილოს.

ე. ის ადამიანს მამაცსა და გულადს

ხდის. ის ადამიანის გონებიდან სიკვდილის შიშს შლის. მან იცის, რომ სიკვდილის დრო ღვთის წიაღდადგენილია და ადამიანის უსაფრთხოებას, გარდა ალლაჰისა, ზიანს ვერავინ მიაყენებს. ასე რომ, თუ ის მორჩილებაშია, მაშინ მას სანერვიულო არაფერი აქვს. ის თავისი მოვალეობების შესრულებას ყოველგვარი შიშის გარეშე აგრძელებს.

ვ. მორწმუნე ქვეცნობიერად გრძნობს, რომ ის არის სამყაროს ნაწილი. ის სამყაროში საუკეთესო არსებადაა მოვლენილი. რწმენა მის ჰორიზონტსა და თვალთახედვას აფართოებს.

ზ. ის ადამიანში ძლიერ ჟინს, მოთმინებასა და სიმტკიცეს წარმოქმნის. მორწმუნე ხდება დამოუკიდებლად მოაზროვნე და ყველანაირად ღვთის კმაყოფილების დამსახურებას ცდილობს. წარმოიდგინეთ ნავი. მას აქვს რეზინა რომელიც ხელმძღვანელობს მის მოძრაობას: რეზინის კონტროლქვეშ ნავი ამაყად დადის ტალღებზე, მაგრამ თუ ეს ნავი რეზინით არ კონტროლდება, ის ნავა ყველა მიმართულებით, საითაც თითოეული

ტალღა წაიყვანს. მარტივად რომ ვთქვათ, როცა მორწმუნე თავის თავს ღმერთს უძღვნის, ის ყველა ცხოვრებისეულ დაბრკოლებას უშიშრად უდგება. მაგრამ თუ ის ღმერთს არ ემორჩილება, ესე იგი ის არასწორ ღვთაებას ემორჩილება და ყოველთვის რაღაცის შიში აქვს. მაგალითად: სამსახურის დაკარგვის, დაღარიბების, შიმშილის შიში და ასე შემდეგ. თუკი ადამიანს ალლაჰის სწამს, მის ცხოვრებაში მსგავსი სახის შიში არ არსებობს.

თ. ლაა ილაჰე ილლაჰი-ის ყველაზე მნიშვნელოვანი ეფექტი რწმენაზე არის ის, რომ ის ყველანაირად აიძულებს ადამიანს ალლაჰის ბრძანებებს მორჩილებდეს. თევჭიდის მალიარებელი დარწმუნებულია, რომ ალლაჰმა უწყის და ხედავს ყველაფერს და მას არ შეუძლია დაუძვრეს ღვთიურ კონტროლს ერთი ნუთითაც კი. ნამდვილი მორწმუნე

არ ჩაიდენს ცოდვას, თუნდაც შუალამეს, რადგან მას სჯერა, რომ ალლაჰი მას ყველგან ხედავს. თევჭიდის მალიარებელი ეძიებს ყველა საშუალებას, რომ თავისი საქციელითა და მოქმედებით ღვთის კმაყოფილება დაიმსახუროს. ისლამში უმთავრესი კომპონენტი ერთღმერთიანობაა ანუ თევჭიდის აღიარება, რწმენა და შესაბამისად ცხოვრება. ჩვენ ვართ ალლაჰის მსახურები. ჩვენ უნდა შევასრულოთ ის, რისიც გვწამს.

ჩვენ გვჯერა, რომ ალლაჰმა გააჩინა სამყარო და ის არის უთუო ზედამხედველი და ყველაფრის გამგებელი. ყველაფერს თავისი კურსი ალლაჰმა დაუდგინა, რომელსაც „ყადერი“ ჰქვია. მისი ცოდნისა და ნების გარეშე არაფერი ხდება. ყველა არსების ბედი ღვთის მიერ დადგენილია, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ადამიანს არ აქვს თავისუფალი ნება. ისიც ვიცით, რომ ალლაჰი არაფერს გვაიძულებს. ჩვენზეა დამოკიდებული დავემორჩილებით თუ არ დავემორჩილებით მას. თუმცა ესეც ცნობილია მისთვის. მა-

გრამ ის, რომ ალლაჰმა უწყის რის გაკეთებასაც ვაპირებთ, იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენ არ გვაქვს არჩევანის თავისუფლება. ადამიანმა არ იცის, რა არის მისი ბედისწერა. მას აქვს უფლება, რომ აირჩიოს ის პირობები, რომლითაც იცხოვრებს.

განკითხვის დღეს ჩვენი განზრახვების მიხედვით განვიკითხებით. თუ ჩვენ ღვთის დადგენილ ნორმებს გავყვებით, მაშინ დავჯილდოვდებით, თუ არა და დავისჯებით. ყადერის დაჯერებით ჩვენ ვრწმუნდებით, რომ ალლაჰი ყველაფრის აბსოლუტური-უთუო ზედამხედველი და განმგებელია. ისაა, ვინც წყვეტს რა არის კარგი და - რა ცუდი. ალლაჰმა წინასწარ უწყის ადამიანის ბედისწერა. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენ არ შეგვიძლია გავაკეთოთ ის, რაც მოგვწონს. ჩვენი ვალია ვმორჩილებდეთ ღვთიურ ნორმებს, რომელიც შუამავალთა მეშვეობით ზემოგვევლინა. დიადმა ღმერთმა ადამიანს მიანიჭა თავისუფლება. ჩვენ თავისუფლები ვართ კარგისა და ცუდის არჩევაში. ჩვენ ჩვენი ქცევების გამო განკითხვის დღეს პასუხი მოგვეკითხება.

ალლაჰმა უწყის ყველაფერი. ის არის ერთადერთი, რომელსაც თავისი გაჩენილების გასამართლება ძალუძს. ის უბრძანებს კაცობრიობას, რომ მიჰყვეს ღვთიურ ხელ-

მძღვანელობას. ალლაჰმა უწყის, რა მოხდება თითოეული ადამიანის ცხოვრებაში, რამეთუ იგი ყოვლისმცოდნე და ბრძენია, მაგრამ ჩვენ არ ვიცით.

ხანდახან ხდება ისეთი რამ, რაზეც ჩვენ არაფერი გრძნობა არ გვაქვს. რატომ ხდება წყალდიდობები და მიწისძვრები? რატომ იტანჯება მსოფლიოში მრავალი ადამიანი შიმშილით, სიკვდილით? რა ხდის ერთ ადამიანს კარგს და მეორეს კრიმინალს? ამ კითხვების პასუხები ჩვენ არ ვიცით. ამაზე ჩვენ გვაქვს ძალიან პატარა ცოდნა, მაგრამ ალლაჰმა უწყის ყველაფერი. დროის ფლანგვა გამოვია, თუ ამ ყველაფერში ალლაჰს დავადანაშაულებთ, რადგან მიზეზებიც არ ვიცით, თუ რატომ ხდება ეს ყველაფერი. ჩვენ მორჩილი უნდა ვიყოთ ჩვენი გამჩენის მიმართ და უნდა დავეხმაროთ ხალხს, რომელიც ამ გაჭირვებაში იქნება.

ჩვენ ვერ გავიგებთ ალლაჰის განგებას. უაზროა იმაზე კამათი, რომ ადამიანის ქცევები არ არის თავისუფალი და ვაიძულებთ მას ისე მოიქცეს, როგორც ჩვენ გვინდა. ჩვენ ვწყვტით, რაც გვინდა და ჩვენვე ვართ ჩვენივე ქცევებზე პასუხისმგებელი. თავისუფლება კი იმას არ ნიშნავს, რომ ალლაჰმა არ უწყის რას ვაკეთებთ და რას არა. იგი ხომ ყოვლისმცოდნეა.

პროფესორის პირველი ლოცვა

ამერიკის სხვადასხვა უნივერსიტეტში მოღვაწე, მათემატიკის პროფესორმა ჯაფფერი ლანჯმა ისლამური ლიტერატურით დაინტერესების შემდეგ ნაიკითხა ნიგნი სახელწოდებით „სანამ ანგელოზები გკითხავენ“, რის შემდეგაც იგი თავის ღრმა ფილოსოფიური მოსაზრებებითა და სულიერი გრძნობებით დატვირთული გვიყვება პირველი ლოცვით მიღებულ განცდებზე.

ისლამის მიღების შემდეგ, მეჩეთის წინამძღოლმა ნიგნი „ლოცვის მასწავლებელი“

გადმოცა. თუმცა მუსლიმმა მოსწავლეებმა მითხრეს: „ლოცვის სწავლას ნუ იჩქარებთ, ჯერ ნელა ნელა შეეჩვიეთ“. მეც ჩემთვის გავიფიქრე, „ნუთუ ლოცვა ასე ძნელია?!“. მოსწავლეების სიტყვები აინუნშიც კი არ ჩავაგდე და გადავწყვიტე ხუთი დროის ლოცვის შესრულება. იმ ღამეს ოთახში ჩავიკეტე და ნიგნის დახმარებით აბდესისა და ლოცვის მოქმედებებზე დავინწყე მეცადინეობა. დავინწყე ლოცვის დროს წასაკითხი ვედრებების არაბული ვარიანტის და ინგლისური ტრანსკრიფციით სწავლა. ეს საათების განმავლობაში გრძელდებოდა.

როდესაც დავრწმუნდი, რომ უკვე მზად ვიყავი პირველი ლოცვა შემესრულებინა, გადავწყვიტე ღამის ლოცვაზე დავმდგარიყავი. უკვე შუალამე იყო, ნიგნი ავიღე, აბანოში შევედი და როგორც დიასახლისის სამზარეულოში პირველი კერძის მომზადებას შეუდგება, მეც ისეთივე ფორმით ნიგნში მოცემული მითითებების მსგავსად დეტალურად შევასრულე ყველაფერი, რაც ლოცვის წინა მომზადებას სჭირდება.

როდესაც აბდესის აღებას მოვრჩი, ოთახის კარი და ფანჯარა გადავამოწმე ღია რომ არ ყოფილიყო და ყიბლის მიმართულებით დავდექი. ღრმად ამოვისუნთქე, ხელები მაღლა ავწიე და დაბალი ხმით „ალლაჰუ ექბერ“ (-ალლაჰი დიადია) წარმოვთქვი. ვფიქრობდი მე ვერავინ მხედავდა და ჩემი არავის ესმოდა. ნელა ნელა სურა ფათიჰა და ერთი პატარა სურა არაბულად ჩავიკითხე. ალბათ ვინმე არაბს რომ მოესმინა ჩემი ჩაკითხული ვერაფერს გაიგებდა.

მეორე თექვსირი ავიღე და რუქულის შე-

სასრულებლად წელში მოვიხარე, რატომ-
ღაც თავი უცნაურად ვიგრძენი, ვინაიდან იმ
დღემდე სიცოცხლეში არავის წინაშე ქედი
არ მქონდა მოხრილი. გამიხარდა, როცა
გამახსენდა ოთახში მარტო ვიყავი და არა-
ვინ მხედავდა. როცა წარმოვთქვი სიტყვები
„სუბჰანე რობბილ ლაზიიმ“ ვიგრძენი, რომ
გული უჩვეულოდ ამიჩქარდა. ისევ თექბი-
რი წარმოვთქვი წელში გავსწორდი და ახლა
უკვე ჯერი სეჯდეს შესრულებაზე მიდგა.
როცა სეჯდეს წინ მუხლები და ხელები ძირს
შევახე უცებ გავიყინე. სეჯდეზე ვეღარ წა-
ვედი, ვინაიდან ვერ ვეგუებოდი როგორ
უნდა დამედო, ბატონის წინაშე მონის მს-
გავსად თავი ძირს. ვფიქრობდი ესოდენ ვერ
დავეცემოდი, შემრცხვა, მეგონა უხერხულ
მდგომარეობაში აღმოვჩნდი.

წარმოვიდგინე, როგორ ირონიულად
ცინიკურად დამცინებდნენ მეგობრები,
რომლებიც ასეთ მდგომარეობაში მიხილავდ-
ნენ. ყურებში თითქოს მათი ხმამალალი სი-
ცილის ხმა ჩამესმოდა. ცოტა ხნის შემდეგ
ძალა მოვიკრიბე, ღრმად ჩავისუნთქე და
თავი სეჯდეზე დავდე. გონებაში არსებული
ყველა მოსაზრებები მოვიშორე, რომელიც
ყურადღებას მიფანტავდნენ და მეორე სეჯ-
დეც შევასრულე. ვიცოდი წინ კიდევ სამჯერ
იგივე მოქმედებები უნდა გამეკეთებინა,
თუმცა გადანწყვეტილი მქონდა, რაც უნდა
დამჯდომოდა ეს ერთი ლოცვა უნდა დამეს-
რულებინა. დარჩენილი მუხლებიც ჩვეულებ-
ისამებრ შევასრულე. ბოლო სეჯდეზე სა-
ოცარი სიმშვიდე ვიგრძენი, რის შემდეგაც
ჩავიკითხე ვედრებები სალამი მივეცი და
დავასრულე ჩემი პირველი ლოცვა.

პირველი ლოცვის დასრულების შემ-

დეგ ადგილზე დავრჩი, უკან მოვიხედე და
გამახსენდა სულის პირისპირ გამოვლილი
ბრძოლა. თავი ისე ვიგრძენი, თითქოს დიდი
ბრძოლიდან დავბრუნდი. შემდეგ თავი
დავხარე და დარცხვენით აღ-
ლაჰს შევევედრე. „ჩემო ალაჰ – მაჰატიე
ჩემი უგუნურობა, შორი გზიდან მოვედი და
წინ კიდევ გრძელი გზა მაქვს გასავლელი“.

ამის შემდეგ უცნაური გრძნობა და-
მეუფლა, რისი სიტყვებით გადმოცემა არ
შემიძლია, ეს ალბათ მოწყალების ტალღა
იყო, რომელმაც გული მოიცვა, რის შემ-
დეგაც თვალებზე ცრემლი მომადგა და ავ-
ტირდი. ამან კი საოცარი ძალა მომანიჭა.
მიუხედავად იმისა, რომ ცოდველი ვიყავი,
მე არ ვტიროდი ცოდვების გამო. თითქოს
დიდი არხი გაიხსნა და ჩემში არსებული
შიში და მწუხარება ერთდროულად წაიღო.
როდესაც ამ ყველაფერს ვწერდი, ჩემთვის
ვამბობდი: დიადი გამჩენის მოწყალება და
პატიება მხოლოდ ცოდვების პატიებით არ
შემოიფარგლება. ის ამავე დროს შვება და
სულის სიმშვიდეა. ამ ფიქრებით გართული
დიდხანს თავდახრილი ვიჯექი.

ამ დროს ყველაზე მნიშვნელოვანი რამ
გავიგე, „მე ძალიან, ძალიან მჭირდებოდა
ალლაჰის მფარველობა და ლოცვა. სანამ
ავდგებოდი, გამჩენს ასე შევევედრე: ო, დია-
დო გამჩენო! თუკი კიდევ გავბედავ რომ რწ-
მენას ვუღალატო, ჩემი სული ჩაიბარე სანამ
ამას გავბედავდე. ვიცი, რომ უშეცდომოდ
და უნაკლოდ ცხოვრება ძალიან ძნელია.
მაგრამ კარგად ვიცი, რომ ერთ დღესაც კი
შენ გარეშე ცხოვრება, ან შენი უარყოფა
შეუძლებელია.“

ისლამის თავისიანობით წარმოჩენა

 ზურაბ მიქელაძე

აბისიანთარიგით მეხუთე ხალიფა ჰარუნ რაშიდი, ერთი არასახარბიელო მოვლენის გამო, მის ქვეყანაში მცხოვრებ არამუსლიმებს ძალიან გაუბრაზდა და ცხელ კვალზე გასცა ბრძანება, რომ ყველა არამუსლიმს აბისიანთა მიწა-წყალი დაეტოვებინა.

ხალიფას ბრძანებით შეწუხებული და დამწუხრებული არამუსლიმები ბეჰლულ დანას (ცნობილი მუსლიმი სწავლული) კარს მიადგნენ, აუხსნეს არსებული სიტუაცია და საქმეში დახმარება სთხოვეს. ბეჰლულ დანამ მასთან მისული არამუსლიმები დაამშვიდა და დაპირდა, რომ მათ დასახმარებლად ყველაფერს გააკეთებდა. შემდეგ ისინი პატივისცემით უკან გააცილა.

მათი ნასვლის შემდეგ ბეჰლულ დანა სასწრაფოდ ხალიფასთან წარსდგა. ჰარუნ რაშიდს მისი დანახვა ძალიან გაუხარდა, ვინაიდან, როცა თვითონ დამწუხრდებოდა ან დადარდიანდებოდა, მაშინვე ბეჰლულ დანას ეახლებოდა. ხალიფას ბრძანებით შეიკრიბა გარემოცვა და დაიწყო კითხვა-პასუხის ფორმატში საუბარი. როცა გარკვეულ თე-

მებზე საუბარს ჩაულრმავდნენ, ბეჰლულ დანამ ხალიფა ჰარუნ რაშიდს ჰკითხა:

პატივცემულო ხალიფავ, შეგიძლია მიპასუხოთ, რა მოხდება და როგორ უნდა მოვიქცეთ, თუკი ლოცვის დროს, სურა ფათიჰას კითხვისას, სიტყვა „რაბბილ აალემინ“ ნავიკითხოთ, როგორც „რაბბილ მუყმინინ“? და ეს შეცდომა შეგნებულად სამჯერ გავიმეოროთ?

ხალიფა ჰარუნ რაშიდმა უპასუხა:

სიტყვა „რაბბილ აალემინს“ თუკი ნავიკითხავთ, როგორც „რაბბილ მუყმინინს“, რა თქმა უნდა მნიშვნელობა შეიცვლება. და თუ ანალოგიურ შეცდომას შეგნებულად სამჯერ გავიმეორობთ, შესაბამისად, ლოცვაც მოიშლება.

როდესაც ჰარუნ რაშიდი დასმულ კითხვას პასუხობდა, სინამდვილეში ხვდებოდა, რომ ბეჰლულ დანამ იცოდა პასუხი, მაგრამ ვერ გაეგო ამ კითხვის უკან რა სიბრძნე იმალებოდა. კითხვის დასრულების შემდეგ,

სახეზე ღიმილმორეული ჰარუნ რაშიდი ბეჰლულ დანას ჰკითხავს:

აბა, ახლა შენ მიპასუხე, პატივცემულო ბეჰლულ! ვიცი, რაც მკითხე, ამ საკითხის უცოდინარი არ ხარ. პირიქით, შენ ეს საკითხები ჩვენზე უკეთ იცი. რატომ დამისვი ეს კითხვა?

ბეჰლული მიხვდა, რომ უკვე დრო იყო ხალიფასთვის სიმართლე ეთქვა და დაიწყო ახსნა:

ძალიან კარგი, რომ იცი, ლოცვა არ ჩაგეთვლება და მოიშლება, თუკი სურა ფათიჰას წაკითხვისას სიტყვა „რაბბილ ა-ალემინს“ წაიკითხავ, როგორც „რაბბილ მუყმინინს“. როგორც ხალიფა, განა არ იცი, რომ არამუსლიმების ქვეყნიდან გაძევებით რელიგიას ზიანს მიაყენებ?

ამ სიტყვების მოსმენის შემდეგ ხალიფა მიხვდა თავის შეცდომას და გაცემული ბრძანება - არამუსლიმების ქვეყნიდან გაძევების შესახებ - გააუქმა.

უნდა ვიცოდეთ, რომ გაბრაზება, ის მომენტი, როცა საღი გონება უმოქმედოდ რჩება და ადამიანი დროებით აღელვებულ მდგომარეობაში ვარდება.

გამომდინარე აქედან, გაბრაზების დროს მიღებული გადაწყვეტილება უმრავლეს შემთხვევაში არასწორი და მცდარია. უკეთილშობილესი შუამავალი სულის სიღრმიდან წამოსულ ბრაზის შეჩერების გზას გვასწავლის და ბრძანებს:

მე ვიცი სიტყვა, რომელსაც თუკი

ვინმე გაბრაზების დროს წარმოთქვამს, მრისხანება გადაუვლის.

ეს სიტყვებია: „ელუჰუ ბილააჰი მინეშშეიტანი რეჯიიმ“

„განდევნილი ეშმაკისგან ღმერთს მივეკედლები“ (ბუჰარი, ბედულ ხალყ, 11, ედებ 44,76)

წმინდა ყურანში, სურა „ალი იმრანის“ 134-ე აიათში, უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„რომლებიც გასცემენ ჭირშიც და ლხინშიც, იოკებენ მრისხანებას, პატიობენ ხალხს. და ალლაჰს უყვარს კეთილისმქნელნი!“

გამომდინარე აქედან, პიროვნების ქმედება უზენაესი ალლაჰის წინაშე კმაყოფილებითა და მორჩილებით, ხოლო რაც შეეხება ადამიანების წინაშე პიროვნების ქცევებს, მიტევებითა და ხელგაშლილობით უნდა განისაზღვრებოდეს. ასე განმარტავს სურა ბაყარას 177-ე აიათს ყურანის ცნობილი განმმარტავი ბურსევი, სადაც გაცხადებულია:

„სიკეთე მარტოოდენ აღმოსავლეთის და დასავლეთის მხარეს სახის მიპყრობით არ შემოიფარგლება. არამედ სიკეთე ისაა, ვინც ირწმუნა ალლაჰი და დღე უკანასკნელი, ანგელოზები, ნიგნი და შუამავლები; უყვარს ქონება, მაგრამ მაინც ურიგებს ახლობლებს, ობლებს, უპოვრებს, მოგზაურებს, მთხოვნელებსა და მონებს ლოცვად დგება, ზეჟათს არიგებს, და

ასრულებს პირობას, თუკი დებს მას; მოთმინებით იტანს უბედურებას, გასაჭირსა და განსაცდელს. სწორედ ეგენი არიან ერთგულნი და (ალლაჰის სასჯელისგან) დაცულნიც სწორედ ეგენი არიან“.

ზემოთ მოყვანილი მაგალითი გვიჩვენებს, რომ სწორი გზის ჩვენება ყველას სჭირდება, თუნდაც იგი ყველაზე მაღალ თანამდებობაზე იყოს. უზენაესი ალლაჰი თავისი უკიდვარო მონყალებით, ყველა დროისთვის მოვლენილი შუამავლების მეშვეობით ადამიანებს სწორი გზით ცხოვრებას უბრძანებდა. გამომდინარე აქედან, შუამავლებს, თანამიმდევრებს და სწავლულებს ნატიფი და წყალობით აღსავსე გული ჰქონდათ.

ამასთან ერთად, სწავლულები გრძნობენ რა საკუთარ პასუხისმგებლობებს, ფიქრობენ ყველა ადამიანს სწორი გზა ასწავლონ და ისინი საიქიო სასჯელისგან გადაარჩინონ. სწორედ ასე მოიქცა ბეჰლულ დანა, როდესაც გაიგო ხალიფას მიერ გაცემული არასწორი ბრძანების შესახებ, მან ფრთხილი მეთოდით შეძლო ხალიფასთვის ეთქვა, ის რისი თქმაც უნდოდა. სხვაგვარად იქნებ უფრო გამძაფრებინა სიტუაცია.

დღეს მთელი სამყარო ნამდვილად მონყურებულია ლამაზ, კეთილსინდისიერ, სათუთ და გულისხმიერ მოქცევას. ამიტომ მორწმუნე ადამიანები კართან მისულ ნებისმიერ პიროვნებას ტკბილად

ექცევინ, ისინი წმინდა აიათის ბრძანებისამებრ მოქმედებენ. „ადამიანებს ტკბილი სიტყვა უთხარით. (სურა ბაყარა, აიათი 83). ისინი ღვთის ბრძანებების წინაშე არასოდეს იურჩებდნენ და არც მოუთმენლობასა და სიბრაზეს გამოავლენდნენ.

უზენაესმა ალლაჰმა შუამავალი მუსა და მისი ძმა ჰარუნი ფარაონთან გაუშვა და უბრძანა:

„ორივე მიდით ფარაონთან, უეჭველად, იგი ზღვარს გადავიდა! ასე რომ, უთხარით მას რბილი სიტყვა, ეგების შეიგნოს ან შეშინდეს!“ (სურა ტაჰა, აიათი 43-44)

უეჭველად, უზენაესმა ალლაჰმა უწყოდა, რომ ფარაონი არ ირწმუნებდა, მაგრამ ზემოთ მოცემული აიათი, ადამიანებზე რელიგიის ქადაგების მნიშვნელობაზე და ამ დროს პიროვნების წინაშე წარმოსაჩენ მეთოდს გვასწავლის.

ვინც უნდა იყოს, თანამოსაუბრეს ყოველთვის ტკბილი სიტყვით უნდა მივმართოთ, თავაზიანად უნდა ველაპარაკოთ და ვეცადოთ არასდროს ვანყენინოთ. მევლანა ჯვალედდინი აღნიშნული აიათის განმარტებისას თავაზიანობის მნიშვნელობაზე საუბრობს და დასძენს:

„თუკი მდულარე ზეთს, ცივ წყალს დაასხამ, მაშინ გაზსაც ზიანს მიაყენებ და ტაფასაც.

გამომდინარე აქედან, პიროვნები-

სათვის, მუსლიმი იქნება თუ არამუსლიმი, უხეშად მოქცევა, დამცირება და ღირსების შემლახავი სიტყვებით მიმართვა, რა თქმა უნდა მუსლიმი ადამიანის მეთოდი ვერ იქნება. ვინაიდან ასეთი მიდგომა, პიროვნების გულს ისლამს დააშორებს და მასში ისლამის მიმართ არასახარბიელო წარმოდგენას გააჩენს.

ჩვენ ვართ ის ხალხი, რომელსაც ნილად ხვდა იმ შუამავლის მიმდევრობა, რომელიც უზენაესმა ალლაჰმა სამყაროს წყალობად მოავლინა. შუამავალი მუჰამედი (ს.ა.ე), სხვა განსაკუთრებულ თვისებებთან ერთად, თავაზიანობითა და მოწყალებით კაცობრიობისთვის საუკეთესო მაგალითი იყო.

ვიცით, რომ სურა ბაყარას 256-ე აიათში ნაბრძანები: **„იძულება არ არის სარწმუნეობაში“** ნიშნავს იმას, რომ ვინმესგან იძულებით რწმენას ვერ მოითხოვ და ვერც ვინმეს რომელიმე სარწმუნოებას ვერ მოახვევ. რწმენა პიროვნებამ საკუთარი ნებასურვილით უნდა აირჩიოს, წრფელი გულით უნდა იწამოს და ემსახუროს. ჭეშმარიტი რწმენა ყოველდღიურ ღვთისმსახურებას მოითხოვს. თუკი პიროვნება თავად გადაწყვეტს და მოისურვებს ღვთისმსახურებას, ის ალლაჰს უფრო დაუახლოვდება, შეუყვარდება და მის კმაყოფილებას მოიპოვებს.

თითოეული მორწმუნის უცვლელი პირობაა „სიკეთისკენ მოწოდება და ბოროტების აკრძალვა“, რაც საუკეთესოდ ვლინდება პიროვნების ყოფაქცევაში.

დაბოლოს, ჩვენ როგორც მორწმუნეები, ყოველ სიტყვასა და საქმეს ყურადღებით უნდა მივუდგეთ, თანამოსაუბრეებს ისე უნდა ველაპარაკოთ, როგორც წმინდა ყურანის აიათები გვასწავლის. ვინაიდან ადამიანის გულის მოგება ტკბილი სიტყვითა და

თავაზიანობით უფრო მარტივი და მიზანმიღწევადია.

„უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: ვინც ალლაჰისკენ მოუხმო, ჰქმნა სიკეთე და თქვა: უეჭველად, მე მუსლიმთაგანი ვარ, განა არის მასზე უკეთესი ვინმე სიტყვით? (სურა ფუსსილეთი, აიათი 33)

ალლაჰისგან ბოძებულმა მოწყალებამ ღმობიერი გაგხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და უღმობელი გული რომ გქონოდა, შემოგეცლებოდნენ...“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 159)

დიადმა ღმერთმა ყველა მორწმუნეს პატივისცემით, ღმობიერებითა და მოკრძალებით აღსავსე გული მოგცეცს, სანიმუშო და ღირსეულ მორწმუნედ გვამყოფნოს ამ ქვეყანაზე და ნეტარი საიქიო ცხოვრებით დაგვაჯილდოვოს.

 ადამ შანთაძე

რწმენის დოგმატიკის როლი რელიგიაში

რწმენის დოგმატიკა შეადგენს რელიგიის საფუძველს. დაწყებული პირველი ადამიანისა და შუამავლის ადამისგან -ნმინ- და მუჰამედამდე ეს საფუძველი--რწმენის ბურჯი--უცვლელი რჩებოდა. შუამავალთა მიერ ადამიანებამდე მოტანილი, პრაქტიკული და მორალურ-ეთიკური დებულებები (შარიათი), დროდადრო უზენაესი ალლაჰის მიერ გაკეთებულ ცვლილებს ექვემდებარებოდნენ. პრაქტიკულ დებულებათაგან ზოგიერთი ძალას კარგავდა და უქმდებოდა, ხოლო ზოგიერთი უზენაესი ალლაჰის მომდევნო შუამავლების მიერ ემატებოდა. თუმცა რწმენის დოგმატიკაში ასეთი სახის ცვლილებები არასდროს ხდებოდა, არაფერი უქმდებოდა და იცვლებოდა.

ადამის შუამავლობის პერიოდის დამთავრებისთანავე, ადამიანები ჭეშმარიტ გზას აცდნენ, ერთმეორეთიანობის რელიგიას (ისლამს) დაშორდნენ და დაიწყეს თაყვანისცემა ბუნებრივი მოვლენების, ვარსკვლავების, სულების, კერპებისა და ადამიანების მიმართაც კი. სწორედ, ასეთ პერიოდში მოავლინა უზენაესმა ალლაჰმა შუამავალთაგან ერთ-ერთი იმისათვის, რომ ადამიანები ერთად ერთი ღმერთის რწმენისკენ მოებრუნებინა და ისინი შეცდომებისა და დაბნეულობისგან გაეთავისუფლებინა. მოვლენილ შუამავალთაგან თითოეულის რწმენა, არსით, ერთმანეთისგან არ განსხვავდებოდა. აი, რას აცხადებს ნმინდა ყურანი ამასთან დაკავშირებით:

„დააკანონა თქვენთვის სარწმუნოებაში, რაც უბრძანა ნუჰს და რომელიც ზეშთაგაგონეთ შენ, რაც უბრძანეთ იბრაჰიმს, მუსას და ლისას: „რომ დაიცავით სარწმუნოება და არ დაიყოთ მასთან მიმართებაში“. მძიმეა კერპთაყვანისმცემლებისთვის იგი, რისკენაც შენ მოუწოდებ. ალლაჰი გამოარჩევს იმისკენ, ინებებს ვისაც და ჭეშმარიტებას აზიარებს, ვინც მიიქცევა მისკენ.“. (სურა შურა, აიათი 13)

აიათში ნახსენები „სარწმუნოება“, რომელიც ალლაჰის მიერ წინა შუამავლებსა და წმინდა მუჰამედზეა ზეშთაგონებული, ეს არის რწმენის ბურჯები, ანუ რწმენის დოგმატიკა და არა რიტუალური პრაქტიკა, ისეთი, როგორებიცაა მარხვა, ნამაზი, ღვინის მოხმარების აკრძალვა და სხვა. ამასთან დაკავშირებით სხვა აიათში ნაბრძანებია:

„თითოეულ თქვენგანს ჩვენ დავუდგინეთ კანონი (შარიათი) და გზა (ნათელი გზა, რომელსაც ადგახართ). და რომ ენება ალლაჰს, ერთ თემად გქმნიდათ თქვენ (ალლაჰს ძალუძს, რომ ყველა ერთ კანონზე დაემორჩილებინა, მაგრამ მოავლინა ადამიანი, რათა გამოეცადა და მისთვის მიეზლო, რაც ეკუთვნოდა მას). მაგრამ (დაგყოთ ალლაჰმა უამრავ თემად) დაგყოთ იმისთვის რომ გამოეცადეთ იმით, რაც გიბოძათ.“. (სურა მაიდე, აიათი 48)

ამგვარად, უზენაესი ალლაჰი გვიხსნის, რომ მან გამოაგზავნა თავისი შარიათი ყველა თემისთვის, მათი სულიერი, სოციალური და ინტელექტუალური დონის შესაბამისად. მაგრამ თითოეულ შარიათში რწმენის დოგმატიკა--ალლაჰის არსებობისა და მისი ერთადერთობის, ანგელოზების, წმინდა წიგნების, შუამავლების, განკითხვის დღისა და ბედისწერის რწმენა--უცვლელი რჩებოდა.

მოკლედ რომ ვთქვათ, „ზეციურ“ რელიგიაში, რომელსაც ღვთიური წარმომავლობა აქვს, საუბარი არ შეიძლება მიდიოდეს რწმენის დოგმატიკის რაიმე ცვლილებაზე ან გაუქმებაზე. შუამავალთაგან თითოეულს საკუთარ თემამდე, ერთი და იგივე რწმენის დოგმატიკა რაიმე ცვლილებების გარეშე მიჰქონდა.

ისლამის რწმენის დოგმატიკის არსი მოკლედ შეიძლება ასე ჩამოვყალიბოთ: ამ სამყაროში, რომელიც მოწყობილი და დალაგებული არის უშესანიშნავესი სახით, არსებობს ღმერთი, რომელმაც ის გააჩინა და განსაზღვრული კრიტერიუმების მიხედვით მართავს. მას არ ჰყავს მსგავსი, არ გააჩნია შვილები და თანამონაწილე.

„უეჭველად, მას ეკუთვნის რაცაა ცათა შინა და ქვეყანასა ზედა! ყოველივე მორჩილებს მას!“. (სურა ბაყარა, აიათი 116)

ისლამის რწმენის დოგმატიკა ადამიანის სულისთვის უცხო და წინააღმდეგობრივი არ არის, პირიქით, ის მის ბუნებასთან ჰარმონიაში იმყოფება. ისლამის რწმენის დოგმატიკა, რომელიც არც არანაირ გადაჭარბებულობას იღებს და არც სხვა ნებისმიერ ცვლილებასა და დამახინჯებას, მყარი დოგმატიკაა.

შეუძლებელი და დაუშვებელია, რათა ვიღაც რელიგიურ მოღვაწეს, სამეცნიერო კონგრესს ან სულიერ საბჭოს შეეძლოს რწმენის არსებულ ბურჯებს რაიმე, რაც რწმენის დოგმატიკაში არ არის, დაამატოს ან შეამოკლოს ის, რაც მასშია. ყველაფერი, რაც ისლამის რწმენის დოგმატიკას ემატება ან აკლდება, არ მიიღება. ამასთან დაკავშირებით ჩვენმა შუამავალმა ბრძანა:

„ის, ვინც ჩვენზე (შუამავალზე და იმაზე, რაც მან გადმოსცა) იმის გამოგონებას დაიწყებს, რაც სინამდვილეში არ ყოფილა, ჩვენგან უარყოფილი იქნება“. (ბუხარი „სულხი“, 5. აჰმედ ბინ ჰანბელი 270)

ამიტომ ზოგიერთი მითი და ზღაპარი რომელიც ისლამის დებულებებს არ შეესაბამება, თუმცა ხალხში გავრცელებულია, სამწუხაროა და მას ისლამი არ ეთანხმება.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა ეყრდნობა უტყუარ მტკიცებულებებს

ის არ შემოიფარგლება რაღაც აბსტრაქტული დებულებების დეკლარირებით, არამედ ეყრდნობა მტკიცებულებებს. აქ ადგილი არ აქვს ისეთ შეხედულებებს, როგორებიც სხვა მცდარ რელიგიებში არსებობს.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა არ კმაყოფილდება ადამიანის სულისა და სინდისისადმი მიმართვით. მასში ასევე არის ადგილი მყარი, დასაბუთებული მტკიცებულებებისთვისაც და ლოგიკური დასკვნებისთვისაც. წმინდა ყურანს იმ საკითხებში, რომლებიც ეხება ალლაჰის არსებობას, მის ერთადერთობას და სრულყოფილ თავისებურებებს,

არგუმენტები მოჰყავს ისტორიიდან, გარემომცველი სამყაროდან. მაგალითად, როდესაც პირველი ადამიანის გაჩენაზე, მინისა და ზეცის შექმნაზე, ყოველწლიურად განმეორებად, გაზაფხულზე ბუნების გამოღვიძებაზე მოგვითხრობს, წმინდა ყურანს ადამიანი, თანდათანობით, სიკვდილის შემდეგ გაცოცხლების აზრამდე მიჰყავს.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა -ეს არის უკიდურესობებისა და დაუდევრობებისგან შორს მყოფი მსოფლგაგების სისტემა.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა არის მსოფლგაგების ზომიერი სისტემა, რომელიც იკავებს საშუალო მდგომარეობას გრძნობათა ორგანოების მიერ ვერაღქმული ზებუნებრივის მიმართ. იგი უარყოფს მრავალმერთიანობას და ამტკიცებს, რომ ამ სამყაროს ჰყავს ერთადერთი გამჩენი და მის გარდა სხვა ღვთაება არ არსებობს.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა ალლაჰის თავისებურებებთან დაკავშირებულ საკითხებში ოქროს შუალედს ემხრობა. ის არ ვარდება იმ ბერძნული ფილოსოფიისთვის დამახასიათებელ უკიდურესობებში, რომელიც უარყოფს ღვთიურ თავისებურებებს. ამასთან ის არ ამსგავსებს ალლაჰს თავის გაჩენილებს და არ წარმოადგენს მას რაიმე ნივთით. ერთის მხრივ, ის უარყოფს ალლაჰის მსგავსებას გაჩენილებთან, მეორე მხრივ ამტკიცებს, რომ ალლაჰს აქვს სრულყოფილი თავისებურებები.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა არის მსოფლგაგების სისტემა, რომელიც იკავებს საშუალო მდგომარეობას მათ შორის,

რომლებიც მოჰყვებიან სრულიად გაუგებარ იდეებს და რომლებსაც აბსოლუტურად ყველაფრის, ღვთიური არსის ცოდნაც კი უნდათ.

ისლამის რწმენის დოგმატიკა სხვა აღმსარებლობებთან ურთიერთობებში ოქროს შუალედს ემხრობა. მასში არ არის ფანატიზმი, მაგრამ სხვა რელიგიებს მასში შერევის საშუალებას არ აძლევს:

„სასოებდენ ალლაჰს, რამეთუ შენ ცხად ჭეშმარიტებას ემყარები“. (ნემლი, აიათი 79)

ზემოთმოყვანილი აიათები ბრძანებს, არ შევერიოთ მსოფლგაგებათა სხვა სისტემებში. ამასთან ერთად წმინდა ყურანში არის აიათები, რომლებიც აღნიშნავენ, რომ დაუშვებელია ფანატიზმის გამოვლინება და მოუწოდებს სხვა, განსაკუთრებით, „ზეციური“ და ღვთიური წარმომავლობის, რელიგიების აღმსარებელთა მიმართ მიმტევებლობის გამოჩენისკენ. აი, მაგალითად, რაზეა საუბარი სურა შუარას 15-ე აიათში:

„...და თქვი: „ვირწმუნე იგი, რაც ალლაჰმა გარდმოავლინა წიგნთაგან და მეზრძანა, რომ სამართლიანად განვსაჯო თქვენს შორის. ალლაჰი ჩვენი ღმერთიცაა და თქვენი ღმერთიც. ჩვენთვისაა ჩვენი საქმენი და თქვენთვისაა თქვენი საქმენი. არ არს დავა ჩვენსა და თქვენს შორის. ალლაჰი შეკრებს ყოველ ჩვენთაგანს და მასთანაა მისაქციელი.“

„და თუ ცრულ შეგრაცხეს შენ, მაშინ უთხარი: ჩემი საქმე მე მეკუთვნის, და თქვენი თქვენ გეკუთვნით. თქვენ შორსა

ხართ იმის-გან, რასაც მე ვაკეთებ, და მეც შორსა ვარ იმის-გან, რასაც თქვენ აკეთებთ! (სურა იუნუსი, აიათი 41).

მომდევნო აიათი ახალისებს სხვა რელიგიის მიმდევართა ისლამისკენ მოხმობას;

„ვინც ალლაჰისკენ მოუხმო, ჰქმნა სიკეთე და თქვა: უეჭველად, მე მუსლიმთაგანი ვარ, განა არის მასზე უკეთესი ვინმე სიტყვით?“ (სურა ფუსსილეთი, აიათი 33)

გარდა ამისა, ისლამის რწმენის დოგმატიკა შუამავლებთან მიმართებაში ზომიერ პოზიციას იკავებს. ისინი არასდროს აპყავთ ღმერთის დონემდე და არ ამდაბლებენ ადამიანის ყველაზე მანკიერ მდგომარეობამდე. ისლამის რწმენის დოგმატიკის თანახმად, შუამავლები მხოლოდ გაჩენილები არიან. თუმცა ალლაჰმა აამაღლა ისინი მათზე ზღვთიური ზეშთაგონებების ზეგარდმოვლენით, დაიცვა დიდი ცოდვების ჩადენისგან და ადამიანებისთვის მაგალითებად გახადა.

ზემზემის წყლის მნიშვნელოვანი-თვისებები

ზემზემის წყალს გააჩნია ისეთი თვისებები, რომელიც დედამიწაზე არსებულ არცერთ წყაროს არ ახასიათებს.

ამერიკაში ჩატარებული კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ დედამიწაზე ზემზემი ერთადერთი წყაროა, რომელიც არანაირ მიკროორგანიზმებს და ბაქტერიებს არ შეიცავს. ეს იმას ნიშნავს, რომ იგი მიკრობული დაავადებების წინააღმდეგ აქტიურ ფტორიდებს შეიცავს.

დასავლეთის ლაბორატორიულმა გამოკვლევებმა ასევე აჩვენა, რომ ზემზემი, სხვა წყლებისგან განსხვავებით, უფრო ნაკლებ გოგირდს შეიცავს.

ზემზემი სხვა ყველა წყალთან შედარებით უფრო მეტ მინერალებს შეიცავს და უფრო ნოყიერია.

ზემზემი ის წყალია, რომელიც თუ მოგშივდათ შიმშილს, თუ გწყურიათ წყურვილს დაგიოკებთ. (ძვირფასმა ებუ ზერმა ზემზემის ეს თვისება საკუთარ თავზე გამოცადა და ორი თვის განმავლობაში მხოლოდ ზემზემით საზრდოობდა. მან წონაშიც კი მოიმატა)

ზემზემში შემავალი კალციუმისა და მაგნიუმის მარილები ადამიანებს დაღლილობას უხსნის.

გერმანელი ქიმიკოსების მიერ ჩატარებული გამოკვლევა აჩვენებს, რომ თუკი ზემზემს ჩვეულებრივ წყალში გავურევთ, იგი

მას ზემზემის წყლის მთელ თვისებებს გადასცემს.

ზემზემის კვლევის ცენტრის ჩანაწერები ამტკიცებს, რომ ზემზემის ჭიდან წამში 8 ლიტრი წყალი ამოდის, ეს დღე-ღამეში 691,2 ტონა ზემზემის წყალს უდრის. თუკი 24 საათის განმავლობაში ჭიდან წყლის ამოღებას გააგრძელებთ და მას 11 წუთით შეაჩერებთ, ჭაში წყალი ჩვეულ რაოდენობას დაუბრუნდება.

იაპონელი მეცნიერი დოქტორი მასარუ ემოთუ, რომელიც წყლის კრისტალების შესახებ კვლევებს ატარებს, ზემზემის მიმართ ჩატარებული კვლევების შემდეგ თქვა:

ზემზემს უდიდესი ენერგია გააჩნია. ის სხვა წყალს შეცვლის, მაგრამ თვითონ უცვლელი დარჩება. ზემზემის კრისტალურობა და შემადგენლობა ძალიან განსხვავებულია. ზემზემის თითოეული კრისტალი ქააბას მსგავსი ფრომასა და იგი ყურანისა და ეზნის ხმაზე ბრინყინვალდება და კამკამა ხდებოდა.

ასევე, ზემზემი ყველა წყლისგან, როგორც ქიმიური შემადგენლობით, ასევე ფიზიკური თვისებებით, განსხვავებულია. ირგვლივ არსებულ ყველა ცვლილებას მეზობლებში იწვევს. ეს მას დედამიწაზე არსებულ სხვა ელემენტების ბატონს ხდის...

სიკვდილზე ფიქრის სარგებლიანობა

ადამიანების დარიგებისთვის სიკვდილიც საკმარისია. როგორც აღნიშნულ ჰადისშია გამოხატული, გონიერი და მოაზროვნე პიროვნებისთვის სიკვდილში უამრავი დარიგება არსებობს.

ამქვეყნის, წარმავალი ქონების, თანამდებობის, ვნების მოჭარბების, ცალკეულ სილამაზეთა გადამეტებული სიყვარული და სხვა რამეთა გულით შეყვარება, მართლაც სულიერი დაავადებების თავი და თავია. ასევე, შური, სიამაყე, თვალთმაქცობა და ვნების სასიამოვნო რამეებიც ამქვეყნიური სიყვარულის პორდუქტია. იმისათვის, რომ ასეთი ცუდი სულიერი სენისა და თვისებებისგან საკუთარი თავი დავიცვათ, სასარგებლო სამკურნალო საშუალებათაგან ერთ-ერთზე - სიკვდილზე, საფლავსა და იმქვეყნიურ მდგომარეობაზე უნდა დავფიქრდეთ.

გამომდინარე აქედან, მისტიციზმის ძირითადი მიზანი არის ის, რომ ადამიანში დაამარცხოს ვნებანი და იგი ეგოიზმის, სიამაყის, ამპარტავნობისგან დაიფაროს. აგრეთვე გულიც ამქვეყნის მოზღვავებულ სიყვარულს განარიდოს.

ხშირად სასაფლაოებისთვის ადგილი ქალაქის შიგნით, გზის პირებზე ან მეჩეთე-

ბის ეზოებში იყო გამოყოფილი, ვინაიდან ადამიანი, რომელიც საფლავს ხშირად დაინახავს, მას სიკვდილი გაახსენდება და მისცემს ფიქრის მიზეზს, რომ ერთ დღეს ისიც საფლავის მკვიდრი გახდება. გამომდინარე აქედან ამქვეყნიურ ცხოვრებასაც შესაბამისად შეიყვარებს.

სიკვდილის ხშირი გახსენებით ადამიანი სულის დაჟინებულ ვნებებს განერიდება და იგი საიქიო ცხოვრებისთვის შესაბამის მზადებას შეუდგება, რაც მას უკანასკნელი ამოსუნთქვის დროს განსაცდელ გულისდამწველ სინანულისგან დაიფარავს.

უზენაესი ალლაჰი გვატყობინებს, რომ სიკვდილის დროს გონს მოგებული ადამიანი მწარე სინანულით შემდეგ სიტყვებს წარმოთქვამს: ღმერთო ჩემო! „...განა არ შეიძლებოდა გადაგევადებინა ჩემთვის მცირე ხნით...“ (სურა მუნაფიყუნი, აიათი 10)

ამრიგად, ასეთი მწარე სინანულისა და თავდაულწეველი მდგომარეობის თავიდან ასაცილებლად, დროზე მოვეგოთ გონს და სანამ გვაქვს საშუალება, საიქიო ცხოვრებისთვის მოვემზადოთ.

ალექსანდრე ნაკაიძე

ნოდარ დავითაძე

ზომისა და წონის ერთეულების გაყალბება ვაჭრობაში

კითხვა: მე ვმუშაობ სასურსათო ბაზაში, სადაც 1კგ, 5 კგ. და მსგავსი წონის საქონელს ვწონით. წონაზე ყოველთვის რამდენიმე გრამს გვაკლებინებენ. ვიცი, რომ სასწორის გაყალბება ცოდვაა, თუმცა ამას ჩემი სურვილით არ ვაკეთებ და არ ვიცი რამდენად ვითვლება ცოდვის თანამონაწილედ. როდესაც ვუთხარი ეს არ შეიძლება და ასე ვერ ავწონი-მეთქი, მეუბნებიან, თუ გინდა ასე იმუშავე, თუ არა და წადიო. თუ არსებობს დღეს ისეთი სამუშაო, სადაც ალაღად მუშაობენ? არ ვიცი როგორ მოვიქცე, სამსახური აუცილებლად უნდა მივატოვო? მეუბნებიან - შენი ცოდვა არ არის, რადგანაც დაწესებულება შენ არ გეკუთვნის და შენ არ ვაჭრობო. ძალიან გთხოვთ გამარკვითოთ ამ საკითხში.

პასუხი: დიდება ალლაჰს - სამყაროთა გამჩენს, სამართლიანსა და მოსამართლეს!

ზომისა და წონის ერთეულების გაყალბება მართლაც დიდი ცოდვაა. ამის აკრძალვა არაერთ აიათსა და ჰადისში გვხვდება. მაგალითად:

„...და შეასრულეთ ზომა და წონა ჭეშმარიტად...“ (ენამ, 6/152.)

„როცა რამეს წყავთ, სრულქმენით სანყაო და აწონეთ ჭეშმარიტად და სამართლიანად. აი, ეს უფრო უკეთესი და მშვენიერია შედეგის მხრივ!“ (ისრა, 17/35.)

„გამართეთ სასწორი სამართლიანად და არ დააკლოთ წონაში!“ (რაჰმან, 55/9.)

ყურანის 83-ე სურა ცნობილია „მუტაფფიფინის“ სახელით, რაც ზომისა და წონის ერთეულების გამყალბებლებს ნიშნავს. ამ სურას პირველ 6 აიათში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„ვაი მათ, რომელნიც საწყაოსა და წონას აყალბებენ! რომელნიც ყიდვის დროს ხალხისგან ზუსტად მოითხოვენ! და როცა სხვებს მიუზომავენ ან მიუწონიან, წონას აკლებენ! ნუთუ არ ფიქრობენ ისინი, რომ ერთ დღეს უნდა აღსდგნენ, დიად (აღდგომის) დღეს? იმ დღეს ხალხი წარსდგება სამყაროთა მეუფის წინაშე!“ (მუტაფფიფინ, 83/1-6.)

აბუ ჰურიერას გადმოცემის მიხედვით, როდესაც ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) მედინაში ჩავიდა, იქ ერთი ვაჭარი სახელად აბუ ჯუჰეინე ამრი შეხვდა. მას ორი სასწორი ჰქონდა, ერთით - ყიდვისას, ხოლო მეორეთი გაყიდვისას წონიდა. ამის გამო უზენაესმა ალლაჰმა სურა „მუტაფფიფინის“ პირველი ექვსი აიათი გარდმოავლინა. (ყურთუბი, ჯამი' ლი აჰქამი'ლ-ყურან XIX, გვ. 164.)

აბდულლაჰ ბინ აბბასი (რ.ა.) გადმოგვცემს: როდესაც ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) მედინაში ჩამოვიდა იმ დროისათვის მედინელები ზომისა და წონის ერთეულების გაყალბებაში ადამიანებს შორის ყველაზე მეტად გამოირჩეოდნენ. უზენაესმა ალლაჰმა „ვაი, ზომა-წონის გამყალბებელთ...“ აიათები ჩამოავლინა. მედინელებმა ამის შემდეგ ზომა-წონის საკითხები გამოასწორეს. (იბნი მაჯე, 2223; ნესაი, ქუბრა 1654; ტაბერანი, მეჯმუ'ლ-ქებირ 12041; იბნი ჰიბბან, 4919; ჰაქიმ, 2/33.)

ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს:

„მუჰაჯირებო, ალლაჰს შევეფარები, თუმცა ჩემი უმძიმესი ხუთ რამეში გამოიცდება და მათ მანამ არაფერი მოუვიათ, სანამ ამ გამოცდაში არ ჩაიჭრებიან. როდესაც რომელიმე საზოგადოებაში მრუშობა იმატებს, იქ თავს იჩენს ისეთი გადამდები ავადმყოფობები და შიმშილი, როგორიც ადრე არასოდეს უნახავთ. ზომისა და წონის ერთეულების გამყალბებელ საზოგადოებაში სიღუჩქირე ჩამოვარდება და სათავეში უსამართლო მმართველები მოევილინებათ. საზოგადოე-

ბას, რომელიც ზექათს არ გადაიხდის გვალვები დაატყდება, ცხოველები რომ არა, მათ თავზე ერთი წვეთი წვიმაც არ ჩამოვარდებოდა. ვინც ალლაჰისა და მისი შუამავლის წინაშე დადებულ სიტყვას (რჯულს) მიატოვებს, მათ უცხო მტრები შეესევათ და მათ ხელთ არსებულ ქონებას გამოაცლიან. სოციალურ ცხოვრებაში, ვინც ალლაჰის გარდომოვლენილ კანონებს არ აღასრულებს, იქ ალლაჰი პრობლემებსა და უთანხმოებებს განავრცობს.“ (იბნი მაჯე, ფითენ 22.)

კიდევ ერთ ჰადისში ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს:

„ვინც ჩვენ გვატყუებს, ის ჩვენგან არ არის.“ (მუსლიმ, 102/164; აბუ ავანე, 157; აბუ დაუდ, 3452; თირმიზი, 1330; იბნი მაჯე, 2224; იბნულ-ჯარუდ, 562; იბნი ჰიბბან, 4905; აბუ იაილა 6520; ბელავი, 2120, 2121; აჰმედ ბინ ჰანბელ, 2/242; ალბანი, ირვა 1319.)

ეს ყველაფერი არის არგუმენტები, რომლებიც საკითხთან დაკავშირებით ისლამის დამოკიდებულებას ცხადყოფს. ამის შემდეგ შევეცდები თემასთან დაკავშირებით ამომწურავი პასუხი გავცეთ, თუკი ალლაჰის ნება იქნება.

ზემოთ ჩემ მიერ მოყვანილი აიათები და ჰადისები ცხადყოფს, რომ ზომა-წონის გაყალბება ჰარამია და მისგან თავის არიდება, შორს დგომა ჩვენი გამჩენის ბრძანებაა. უპირველეს ყოვლისა ჩვენი მოვალეობა ალლაჰის მორჩილება და მისი ბრძანებების შესრულებაა. „(სხვა არანაირი მიზნით) და მე არ გამიჩენია ჯინები და ადამიანები, თუ არა ჩემი ჩემდამი თაყვანისცემისთვის.“ (ზარიათ, 51/56.)

თითოეული მუსლიმი ვალდებულია სხვებს კეთილისკენ მოუწოდოს და ბოროტი დაგმოს. ამ ვალდებულების საპირისპიროდ ბოროტზე ხელის შეწყობა და ბოროტმოქმედზე დახმარება, ჩვენ ცოდვის თანამონაწილედ გვაქცევს. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „და შეენიეთ ერთმანეთს ღვთისმოსაობასა

და ღვთისმოშიშობაში, მაგრამ არ შეეწიოთ ერთმანეთს ცოდვასა და მტრობაში." (მაიდე, 5/2.)

„ვინც (სასიკეთო საქმეებში) იშუამდგომლებს კეთილად, მას წილი ექნება მისგან. უეჭველად, ალლაჰს ძალუძს ყველაფერი!“ (ნისა, 4/85.)

სატანამ არ უნდა გვაცდუნოს და არ უნდა აგვავსოს სარჩოს შიშით, რადგანაც სარჩოს მომცემი უზენაესი ალლაჰია და არა სამსახური. შრომა მხოლოდ ღვთის ბოძებული ძიება და მის მოსაპოვებად განეული ძალისხმევაა. ღვთის ბოძებულ სარჩოს დღეს თუ ერთი კარიდან ვღებულობთ, ხვალ მეორე კარიდან ავიღებთ, საერთო ჯამში კი ღვთის ბოძებული წყალობით ვსაზრდოობთ. ალლაჰს ყოველი სულიერი არსებისთვის აქვს გაჩენილი სარჩო, რომელსაც ვერავინ წაართმევს და ვერ შეუჭამს მისივე ნების გარეშე. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, შემოსავლის კარი ყოველთვის ცვალებადია, თუმცა ღვთის წყალობა წინასწარ განსაზღვრული სარჩოს სახით უცვლელია.

„და არ მოიძებნება დედამიწაზე სულიერი, ალლაჰს რომ არ მიეცა მისთვის სარჩო. ალლაჰმა უწყის მათი ადგილსამყოფელი და განსასვენებელი. ყოველივე ეს ცხად ნიგნშია.“ (ჰუდ, 11/6.)

„რამდენი ცოცხალი არსებაა, რომელსაც არ შეუძლია თავისი სარჩოს ტარება! ალლაჰი მოჰმადლის მათ და თქვენც და იგია ყოვლისმსმენი, ყოვლისმცოდნე!“ (ანქებუთ, 29/60.)

„...და იგია საუკეთესო სარჩოს მომმადლებელი!“ (სებე, 34/39.)

ვინაიდან ჩვენი და ჩვენი სარჩოს გამყენი ალლაჰია, ალლაჰის მიერ ჩვენთვის გამოყოფილი სარჩო არ შეიძლება იყოს ჰარამი. ის სარჩო, რომელიც მან ჩვენთვის გააჩინა აუცილებლად ჰალალია. ჩვენც სწორედ ის

ჰალალი სარჩო უნდა ვეძიოთ, რომელიც მან ჩვენთვის გააჩინა.

ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს:

„თქვენ ალლაჰზე სრულად მინდობილნი რომ იყოთ, ისე გამოგკვებავდათ, როგორც ჩიტებს კვებავს ხოლმე. ჩიტები დილით ცარიელი მუცლებით გამოფრინდებიან ბუდიდან და საღამოობით მაძღრები ბრუნდებიან ხოლმე.“ (თირმიზი, ზუჰდ 33.)

მე გირჩევთ მაგ დაწესებულებაში თხოვნით მიმართოთ ხელმძღვანელობას, რომ შეგიცვალონ საქმე და ისეთი დავალებები მოგცენ, რომლის შესრულებისასაც ჰარამის ჩადენა არ მოგიწევთ. ალბათ იქნება საქმის რამდენიმე კატეგორია, რომლის შესრულებისასაც სასწორთან არ გექნებათ შეხება და ჰარამს არ ჩაიდენთ. თუ ეს შეუძლებელია, მაშინ ალლაჰს მიენდეთ და სხვა სამსახური ეძიეთ, სადაც თქვენ შეძლებთ გამოიმუშაოთ ის ჰალალი ლუკმა, რომელიც ალლაჰმა თქვენთვის გააჩინა. ეს ყველაფერი მდგომარეობის გამოსწორებისათვის ფიზიკური ძალისხმევაა, ფიზიკურთან ერთად ნუ დაივიწყებთ ვედრებას, დახმარება შესთხოვეთ ალლაჰს და ჰალალი ლუკმისთვის ხშირად ევედრეთ, რამე თუ ლოცვა მორწმუნის იარაღია. უეჭველად, ალლაჰი არ მიატოვებს მასზე მინდობილ მსახურებს და ყოველთვის გამოსავალს უჩვენებს.

„ხოლო, ვისაც ეშინია ალლაჰის, დაუდგენს მას გამოსავალს და დააპურებს მას, საიდანაც არ ელის.“ (ტალაჟ, 65/2-3.)

ალლაჰმა უკეთესად იცის.

დიდება ალლაჰს, სალამი და ლოცვა მის შუამავალს, მისი ოჯახის წევრებს, მის მეგობრებსა და განკითხვის დღემდე მის მიმდევრებს!

თეოლოგი: ნოდარ დავითაძე

 დანიელ ზღოძვაძე

თავმდაბლობა

ძვირფასო მკითხველებო,

ყოველდღიურ ცხოვრებაში გვხვდება ადამიანები, რომლებიც რწმენისა და დაჯერების მიხედვით სხვადასხვა კატეგორიებად იყოფიან:

მუყმინი – ადამიანი, რომელიც ყოველთვის ცდილობს უდიდესი ალლაჰის ბრძანებები სრულყოფილად შეასრულოს, მის მიერ აკრძალულებს მაქსიმალურად მოერიდოს.

ქაფირი – ადამიანი, რომელსაც რწმენის პირობებში ეჭვი შეაქვს. ის ითვლება ურწმუნოდ, რომლის ადგილსამყოფელი საიქიო ცხოვრებაში ჯოჯოხეთია.

მუნააფიყი – ადამიანი, რომელიც ყოველთვის ისე იქცევა, თითქოს მორწმუნე იყოს, მის გულში არსებული ფიქრები სრულიად უპირისპირდება რწმენის პირობებს. ასეთი ადამიანი საიქიოში სრულიად განწირულია, მისი ადგილი ჯოჯოხეთში ქაფი-

რებზე დაბლა იქნება და სამუდამოდ იქ დარჩება.

მურთედი – ადამიანი, რომელიც ისლამის სარწმუნოებას მიატოვებს და სხვა რელიგიას აირჩევს. ისიც საიქიოში ღმერთისგან უდიდეს სასჯელს უნდა ელოდოს. ჩვენი რწმენის მიხედვით, არც სიცოცხლეში და არც სიკვდილის შემდეგ, ასეთ ადამიანზე მუსლიმანური სამსახურის განევა არ შეიძლება, ვინც არ უნდა იყოს მისი წინაპარი.

ფაასიყი – ადამიანი, რომელიც ღმერთის ბრძანებებს არაფრად აგდებს და საკუთარი შეხედულებების მიხედვით იქცევა. მას ძალიან ადვილად შეუძლია ჰარამს უწოდოს ალალი ან კიდევ პირიქით. ეს ჩვენს რწმენას ეწინააღმდეგება და საიქიოში ასეთი ქცევის პატრონი სასტიკად დაისჯება.

აასი – ადამიანი, რომელიც ყოველთვის კარგი საქმის წამოწყების ხელის შემშლელია, რა თქმა უნდა ასეთი ადამიანიც

ლმერთის სასჯელს იმსახურებს.

ჩამოთვლილთაგან მორწმუნეებს მხოლოდ მუყმინის თვისებებით შეგვიძლია დავხასიათოთ. დანარჩენი კატეგორიის ადამიანთა თვისებები უნდა მოვიშოროთ. ამის შესაძლებლობა კი მოგვეცემა მხოლოდ ლმერთის ბრძანებების შესრულებით და აკრძალულებზე მორიდებით, ამიტომ ვალდებული ვართ ვიაროთ სწავლულთა კვალდაკვალ, რომლებმაც შეძლეს უდიდესი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვება.

სწავლულთაგან ერთ-ერთი (ბიაზიდ ბესტამი) ბრძანებს: „ვინც ხალხს მდაბიოდ გადახედავს და მათ არაფრად ჩააგდებს, ლმერთს ისინი არასდროს შეუყვარდება, ხოლო ვინც გამჩენის თვალთ გადახედავს მათ, ისინი ყოველთვის ეყვარება“ (მათ მართ მოწყალე იქნება).

სრულყოფილ მორწმუნეთა ერთ-ერთი ძირითადი თვისება- გამჩენის გამო გაჩენილთა შეყვარებაა. რწმენის პირველი ნაყოფი ხომ წყალობაა.

უდიდესი ალლაჰი სურა ფეთიჰის 29-ე აიათში მუმინთა თვისებებს ასე გვიხსნის:

„მუჰამმედი, შუამავალი ალლაჰის, ხოლო მასთან ერთად რომელნიც არიან მკაცრნი ურწმუნონის წინაშე და მოწყალენი ერთმანეთთან მიმართებაში“, აქედან გამომდინარე, ვინც მორწმუნეებს მდაბიოდ გადახედავს, ე.ი. მას სულიერად რალაც აკლია და ამ ნაკლის გამოსწორებაზე უნდა იმუშაოს.

ვისაც თავი სხვაზე მაღლა მოაქვს, მას მისი უცოდინრობა სააშკარაოზე გამოაქვს, მცოდნე ადამიანი მის უსუსურობას |ღმერთის წინაშე ყოველთვის ხედავს, მან იცის, რომ ყველაფრით ყოველთვის ღმერთზეა დამოკიდებული და შეიძლება ყოველთვის აღმოჩნდეს იმაზე დაბლა ვინც მის წინ დგას.

ძვ. ალი (რ.ა.) ამბობდა: ადამიანს რა აქვს შესაქები? გადახედოს მის წარსულს. ერთი წვეთი შედედებული სისხლია მისი წარსული, ხოლო მომავალი- ერთი მუჭა მინა. როგორც იგი მისთვის სარჩოს ვერ გააჩენს, ისევე თავსაც ვერ გადაირჩენს. თუ ადამიანი ღმერთის ძლევა მოსილეს, მის უსასრულობას და მის სახეებს კარგად გაეცნობა, მას ქედმაღლობა და ძალმომრეობა ვერასდროს ვერ დაეუფლება. იგი ყოველთვის თავმდაბალი და თავაზიანი იქნება.

როგორც გამჭვირვალე წყალს პატარა სიბინძურე ფერს შეუცვლის, ასევე იმ ადამიანის ფასი ღმერთის წინაშე დაბლა დაეცემა, ვინც ღმერთის გაჩენილებს მდაბიოდ შეხედავს. სურა ფატირის 10-ე აიათი ბრძანებს: **„თუ ვინმეს სურს ძლიერება, ძლიერება ხომ ალლაჰის წიაღშია მთლიანად. მასთან ადის სიტყვა მშვენიერი და იგი აღამაღლებს კეთილ საქმეს, ხოლო რომელნიც სიავ-მზაკვრობას ხლართავენ, მათთვისაა სასჯელი სასტიკი და მათ მიერ შემზადებული მზაკვრობა განწირულია!“**

აქედან გამომდინარე, რამდენადაც თავაზიანი იქნება ადამიანი და საკუთარ თავს ხშირად ჩაახედებს ცხოვრების სარკეში, გააგრძელებს სიკეთეების კეთებას, მისი ფასი ღმერთის წინაშე უფრო ამაღლდება. თავაზიანებს ღმერთი ამაღლებს. სურა ჰუჯურათის 13-ე აიათში უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს: **...უეჭველად, თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე, თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმოშიშია...**

ე.ი. ღმერთის წინაშე ამაღლება ღვთისმოშიშობითაა. ღვთისმოშიშობა კი – ღმერთის მხრიდან კმაყოფილების, მისი სიყვარულის დაკარგვის შიშით, ყოველთვის ჰარამი და საეჭვო საქმეებისგან შორს დგომაა. მთელი ძალით სიკეთეების კე-

თება, ღვთისმსახურება და ყოველთვის ღმერთის გზაზე მის საგუშაგოზე ყოფნაა. ასევე ღვთისმორწმუნობა სულიერი ვნებების დაოკებაა, მათი გაცამტვერებაა, გულში კი ღმერთის სიყვარულის გაღვივებაა. გულებში ღმერთის სიყვარულის ხარისხი მის გარდა არავინ იცის, ამიტომ მის წინაშე ვინ უფრო ხეირიანია, მხოლოდ მან იცის.

სურა ჰუჯურათის 11-ე აიათში უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! დაე, ერთმა ხალხმა არ დასცინოს მეორე ხალხს, იქნებ ისინი უკეთესნი არიან მათზე. და არც ქალებმა სხვა ქალებს, ეგებ ისინი უკეთესნი არიან მათზე. და არ მოსცხოთ ჩირქი ერთმანეთს და არ მოუხმოთ ერთმანეთს შეურაცხმყოფელი მეტსახელებით. რწმენის მიღების შემდეგ რაოდენ ცუდი თვისებაა სისაძაგლე, ხოლო ვინც არ მოინანიებს, სწორედ რომ ეგენი არიან უსამართლონი“.

ერთ დღეს შუამავლის მეუღლე - ძვირფასმა აიშემ მას უთხრა: „საფიე რა დაბალი ტანის ადამიანია, მაშინ შეძრწუნებულმა წმინდა შუამავალმა უპასუხა: „ეი, აიშე შენ ეხლა ისეთი სიტყვა თქვი, ეს სიტყვა ზღვას რომ შერეოდა, აიძვრებოდა“.

ადამიანთა დამცირებები თვალწარბის მიწინაშეებითაც შეიძლება. ამას უდიდესი ალლაჰი ადამიანებს სურა ჰუმეზეს პირველი აიათით უკრძალავს: **„ვაი, ყველა ზურგს უკან მკილავს და სხვისი წუნის მკვლევეს“... წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „უდიდესმა ალლაჰმა მე მიბრძანა: ერთმანეთის წინაშე თავმდაბლები იყავით, ერთმანეთს ბოროტებას ნუ გაუჟღერებთ და ნუ გაამაყდებით“.**

ისლამის სწავლულთაგან ერთ-ერთი ამბობს: „პიროვნებას ვერცერთი ცოდვა ისე ვერ დააზარალებს, როგორც მუსლიმ ძმაზე გაკეთებული უპატივისცემლობა, რადგან ამის შესახებ ჰადისში ნათქვამია: „ადამიანს ცოდვად ისიც ეყოფა, თუ ის მუსლიმ ძმას დაამცირებს“. ეს არის სიმართლე, თუ ამ სიმართლის მიუხედავად,

დღეს მუსლიმები იგივეს გაიმეორებენ და ერთმანეთს თუ დაამცირებენ, ისინი დიდ იმედგაცრუებაში ჩავარდებიან და ამ სენიდან ვერასდროს გადარჩებიან. ალლაჰის შუამავალი ერთ-ერთი ჰადისი ბრძანებს: *„გულში იოტისოდენა სიამაყის მქონე ადამიანი სამოთხეში ვერ შევა“*. სხვა ადამიანის დამცირებით, ადამიანი ღმერთის წინაშე საკუთარ თავს იმცირებს. მორწმუნე ღმერთის წინაშე ყოველთვის თავმდაბალია.

ბეიაზიდ ბესტამი ამბობს: „ღმერთთან ყველაზე ახლომყოფად ითვლება ის, ვინც გაჭირვებულთა და უქონელთა ტვირთს იტვირთებს, მათ მოთხოვნილებებს ხელგაშლილი დახვდება, ასევე ლამაზი ხასიათის იქნება“.

მორწმუნეს არასოდეს უნდა ავინყდებოდეს, რომ საკუთარი თავის გადარჩენა სხვათა გადარჩენით შეიძლება. მუსლიმი ყოველთვის „მეს“ არ უნდა გაიძახოდეს, იგი სულით ლამაზი უნდა იყოს.

დიადი გამჩენის ნებაა, რომ ადამიანები ერთმანეთს სიკეთის კეთებაში ეჯიბრებოდნენ. თუ მუსლიმები ასეთი ბრძანებებისგან შორს არიან, იცოდნენ, რომ მათ საკუთარი თავის გადარჩენაც გაუჭირდებათ. ასევე ღმერთის მხრიდან ნებისმიერი დაბრკოლების ან გაჭირვების მიღებისას, მომთმენნი უნდა იყვნენ, რომ ამის გამო წყალობა მოიპოვონ.

ხალხთან ერთად ყოფნა და მათი ტკივილის გაზიარება, რამდენად მნიშვნელოვანია, ამას იმამი გაზალი ასე გვიყვება: „ერთმა მოსამართლემ 360-მდე ისეთი ნაწარმოები დაწერა, რომელიც ადამიანთა უფლებებს იცავდა, ამით ეგონა, რომ ღმერთს დაუახლოვდა, იმ დროის შუამავალს ღმერთმა უბრძანა: „მაგას უთხარით: მან საჩუქრით, მისი ქვეყანა გაავსო, მაგრამ მის საჩუქარს მე არ მივიღებ.“ მას შემდეგ ის კაცი ცალკე გამოქვაბულში ჩაიკეტა და სიკვდილამდე მხოლოდ ღვთისმსახურებით იყო დაკავებული. მაშინ იფიქრა: „აი ახლა კი მივალნიე ღმერთის

კმაყოფილებას“ მაგრამ ისევ შუამავალმა ღმერთისგან მიიღო ბრძანება: მაგას უთხარი: თუ ხალხს არ შეუერთდება, მათ ტკივილს არ გაიზიარებს, მანამდე ჩემს კმაყოფილებას ვერ მიიღებს.

ეს ადამიანიც ზუსტად ისე მოიქცა, როგორც ებრძანა და წადილიც აისრულა. აქედან გამომდინარე, ისლამის ცხოვრება მარტო არ შეიძლება, ამ რწმენით ხალხთან ერთად უნდა იცხოვრო.

ყველაზე მნიშვნელოვანი ისლამის სილამაზის ხალხზე გადაცემაა. ამით დედამიწაზე ალლაჰის რწმენის გამავრცელებელი იქნები, მაგრამ ამისთვის გულის მომზადება და მოთმინების სწავლაა საჭირო.

ძვირფასი შუამავალი არა მარტო ქრისტიანებისა და სხვა აღმსარებლობის ადამიანებისგან, არამედ ისლამის კარგად ვერგაცნობიერებულ ბედუინებისგან ისმენდა მძიმე საუბრებს, მას ხშირად უხეშად მიმართავდნენ. ეი მუჰამმედ, ეი მუჰამმედ — ის კი ყოველთვის რბილად და თავაზიანად „გვიბრძანეთ, რა გნებავთ“, ასეთი სიტყვებით გამოეხმაურებოდა.

ძვირფას შუამავლისთვის ბიძამისმა შესთავაზა, სადღაც ისეთ ადგილას მაღალ ტახტზე დაჯექი, რომ ამ ადამიანებმა ვეღარ შეგანუხონ. მან ასე უპასუხა: „სანამ სული მიდგას, მათ შორის უნდა ვიყო, დაე, მათ დამაბიჯონ ქუსლებზე, დამიხიონ ტან-

საცმელი, დაე, იმ მტვერით შევწუხდე, ისინი რომ აამტვერებენ“. მორწმუნეებს კი ასე უბრძანა: „მორწმუნე, რომელიც ადამიანებს შორის ცხოვრობს, მათ დარდსა და ვარამს იზიარებს, ბევრად ხეირიანია იმაზე, ვინც მათ შორის არაა“.

ყველანაირი ღვთისმსახურების შესრულება მშვიერი უფრო ადვილია, ვიდრე მაძლარი, რადგანაც როცა კუჭი ზედმეტად ივსება, მაშინ სულიერი და სპეციალური გრძნობები ბრმავდება, კვდება.

როცა ეგვიპტეში ძლიერი კრიზისი იყო, იუსუფ შუამავალს ჰკითხეს: „შენ ხომ ხაზინების მმართველი ხარ, რატომ რჩები მშვიერი? მან უპასუხა: „მეშინია, თუ გავძლები მშვიერთა მდგომარეობას ვერ გავიგებ. ებუ სულიმან დარინი ამბობს: ვინც ბევრს ჭამს ნ ბოროტება არ ასცდება:

1. ნალოცის გემოს ვერ იგემებს;
2. მავინყარა იქნება;
3. წყალობა შეუმცირდება, რადგან მაძლარს ყველა მაძლარი ჰგონია;
4. ადამიანებს ერთმანეთის პატივისცემა შეეზარებათ;
5. სულიერ მოთხოვნილებებს ძალა მოემატება;

მარხვა ისლამის 5 ძირითადი პირობიდან ერთ-ერთია, რომელიც ადამიანს მოთმინებასთან ერთად თავმდაბლობასაც ასწავლის. ძვირფასი შუამავალი მარხვის ღვთისმსახურებას რამაზნისთვის გარდა, სხვა დღეებშიც, თან ძალიან ხშირად ასრულებდა. იგი ბრძანებდა: „**მარხულმა ადამიანმა მარხვის მაღლი რომ იცოდეს, მთელი წლის განმავლობაში იმარხულებდა**“.

უდიდესმა ალლაჰმა შეგვაძლებინოს თავმდაბლობით სრულყოფილი ღვთისმსახურების შესრულება და საიქიოში წმ. შუამავლის გვერდით ადგილის დამკვიდრება! ამინ!.

საბავშვო გაგონი

საბავშვო რუბრიკა მიმზადებულია შპს „მედიტ“ ლაბორატორიის მიერ

38- ლუპარდი

40- იპოვეთ 7 განსხვავება

40 - საბავშვო ცესცი

40-ე გვერდზე განთავსებული ტესტების პასუხები:

1. გ 2. დ 3. ა 4. ბ 5. დ 6. დ

ლეოპარდი

A

ლეოპარდი (ჯიქი) კატისებრთა ოჯახს განეკუთვნება და ის მტაცებელი ძუძუმწოვარი ცხოველია.

ლეოპარდი ერთ-ერთი იშვიათი მტაცებელი ცხოველია და მსოფლიოში მისი რაოდენობა ძალიან მცირეა. იგი ადრეულ საუკუნეებში აფრიკასა და აზიაში ფართოდ იყო გავრცელებული, თუმცა დღესდღეობით გადაგვარების პირას დგას.

ლეოპარდის გარეგნული აღნერგობა ასეთია: სხეული მოგრძო, მოხდენილი და მოქნილი, თავი მრგვალი, კუდი გრძელი, ფეხები ღონიერი და გრძელი ბრჭყალებით აღჭურვილი. ბეწვი მოყვითლოდ შეფერილი მრავალრიცხოვანი შავი ლაქებით აქვს მოჭედილი.

სხეულის სიგრძე 1,5 მეტრი, ხოლო კუდის სიგრძე 1 მეტრია. ლეოპარდი დაახლოებით 50 კგ იწონის.

ძ ა -
ლაინ იმ-
ვიათად შეხვ-
დებით ლეოპარდს,
რომლის წონა 90 კგ-
მდე იქნება.

ლეოპარდის სხე-
ულზე არსებული ხა-
ლები - მხოლოდ
წ რ ი უ ლ ი ,

ბ უ ნ ე -
ბაში მის შემ-
წნევას ართულებს,
ამიტომაც მსხვერპლს
ადვილად უახლოვდება და
იჭერს. ლეოპარდი ძირითა-
დად ნახევრად უდაბნოებში,
უღრან ტყეებში, კლდო-
ვან ფერდობებში,
მდინა-

ხოლო ავაზასი სავსე
წრიული ფორმისაა. ამი-
ტომაც ლეოპარდისა და ავა-
ზას ერთმანეთისგან გარჩევა
ხშირად რთულია.

ლეოპარდი გარემოს ძა-
ლიან სწრაფად ეგუება. სხ-
ეულზე არსებული ლაქები

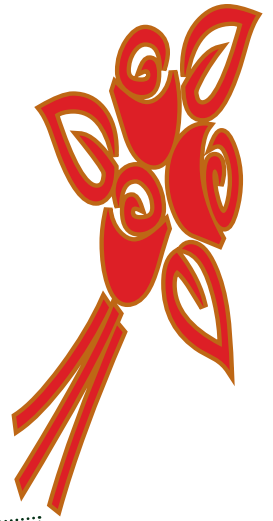

რის ნაპირებსა და მთებში ბინადრობს.

ლეოპარდი მაიმუნს, ირმებს, ანტილოპებსა და შინაურ ცხოველებს მახეს უწყობს და ცბიერი მეთოდებით იჭერს. განსაკუთრებით უყვარს მაიმუნისა და ძაღლის ხორცი.

იშვიათად ადამიანებსაც ესხმის თავს. მსხვერპლს კისრის არეში კბენით, კისრის მოტეხვით, ან კიდევ მთავარი არტერიის განწყვეტით კლავს.

იმისათვის, რომ სხვა მტაცებელი ცხოველები -

✓ ბისგან დაცული იყოს, მსხვერპლს ხშირ შემთხვევაში კისერში კბილებს ჩაავლებს, მაღალი ხის ტოტებზე აათრევს და იქ ჭამს.

ლეოპარდს გარდა გამრავლების პერიოდისა, მარტოდ სეირნობა უყვარს. განსაკუთრებით ღამით არიან აქტიურები. ნადირობს ჩასაფრებული. ბუჩქებში ან ხის ტოტებში ჩაიმალება და ახლოს გამვლელ მსხვერპლს ზურგზე სწრაფად დაახტება. ლეოპარდი სხვა

გ ა -

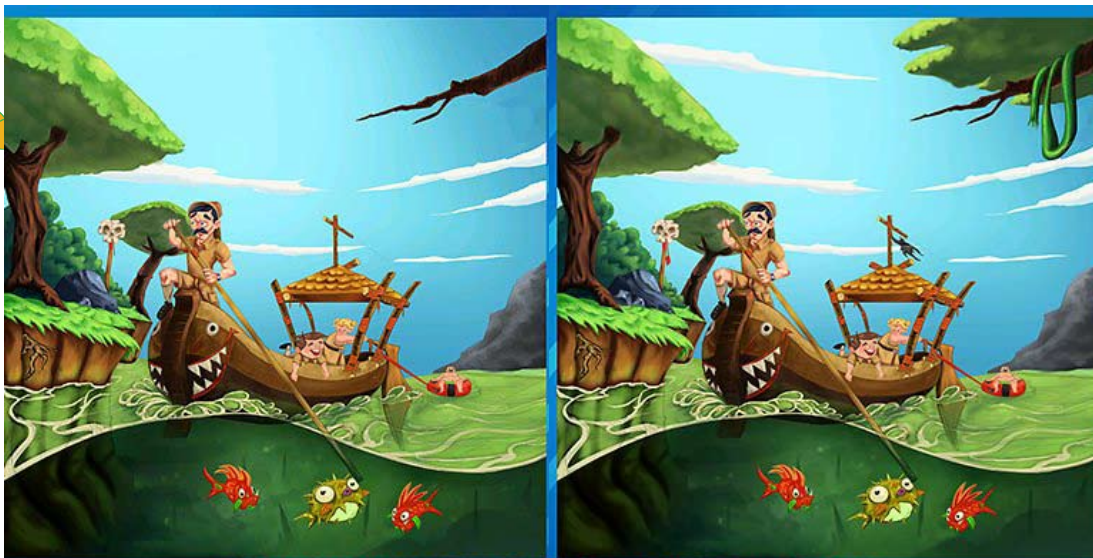
რეული ცხოველებისგან განსხვავებით ერთ-ერთი საშიში მტაცებელია.

ლეოპარდი დაახლოებით 20 წლამდე ცოცხლობს. რაც შეეხება მაკეობის

პერიოდს, 98 დღიდან 105 დღემდე მერყეობს და 1-3 ბოკვერს შობს. ბოკვერები თვალს 10 დღის შემდეგ ახელენ. ცოტა რომ წამოიზრდებიან, დედებს ნანადირევის დაჭერაში ეხმარებიან, 2 წლის შემდეგ კი შორდებიან.

იკოვეთ სურათებს შორის 7 განსხვავება

სამაგშვლ ცესცეში

1. რა ჰქვია იხვის შვილს“?

- ა. წინილა ბ. კნუტი
გ. ბუიტი-ჭუკი დ. ყველა პასუხი მც-
დარია

2. სად მდებარეობს „ბედიჩის ველი“, სა-
დაც მუსლიმებსა და წარმართებს
შორის პირველი ბრძოლა გაიმარ-
თა?

- ა. მექაში ბ. ქაიროში
გ. რიადში დ. მედინაში

3. რომელი შუამავლის დროიდან იწყება
მსხვერპლშენიშვა (ყურბანი), რო-
გორც ღვთისმსახურება?

- ა. შუამავალი ადამის
ბ. შუამავალი მუჰამედის
გ. შუამავალი იბრაჰიმის
დ. შუამავალი მუსას

4. რა ერქვა შუამავალი იბრაჰიმის შვილს,
რომელიც ყურბნად უნდა შეენიშრა?

- ა. ისჰაკი ბ. ისმაილი
გ. ილიასი დ. იაყუბი

5. რომელი შუამავლის შვილი ეურჩა მა-
მას, რომელიც შემდეგში წარღვნამ
ჩაყლაპა?

- ა. შუამავალი მუსას
ბ. შუამავალი იაყუბის
გ. შუამავალი იუსუფის
დ. შუამავალი ნუჰის

6. რომელ სოფელში დაიბადა ცნობილი
ქართველი პოეტი –ლუკა პავლეს ძე
რაზიკაშვილი?

- ა. სოფელ დილომში გ. სოფელ მუცოში
ბ. სოფელ მალაროსკარში დ. სოფელ ჩარგალში